БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 61 (6496)
МАРТЫН 25
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТ

МАЛАЖАЛ ДЭЭРЭХИ ПАРТИЙНА ГРУППАНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХА

Манай бурят-монгол арад үе гаһабһаа эхилэн малша зон гэжэ алдаршаһан, суурхаһан байна. Республикымнай хүдөө ажахын гол һалбари, мүнөөшье абаад үзэхэдэ, малажал зандаа үлэнэ. Гэхэтэй хамта, мүнөөнэй колхозно-совхозно малажал хадаа эртэ урдын барга бүдүүлигээр эрхилэгдэдэг малажалда орходоо тад ондоо байһаниинь мэдээжэ.

Малаймнай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, үүлтэрыень һайжаруулха, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха талаар республикын колхозууд, совхозуудта союзна ба федеративна правительствонууд ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ.

«1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд» дотор малажалай ашаг шэмэ үгэлгые горьтойгоор дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана. Жэшээлхэдэ, колхозуудта үнеэнһээ һү һаалгые Сибириин районуудта 1500—1700 килограмм хүрэтэр дээшэлүүлхэ, колхозуудта ноoһо хайшалалгые Сибириин районуудта нарин ноoһотой нэгэ хонинһоо 4,3—4,9 килограмм хүрэтэр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана.

Малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ, тоо толгойень олошоруулха хэрэг малай типовой һайн байрануудые бариха, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малажалай фермэнүүд болон гүүртэнүүдтэ ажаллахаар үнэн сэхэ, эрхим колхознигуудые табиха, тэндэхи партийна, партийно-комсомольско группануудые бэхижүүлэн, малшадай дунда политическэ хүдэлмэри һайжаруулха, тэдээнэй гэр байрын ажаһуудалай условинуудые һайжаруулха гэхэ мэтын шухалын шухала асуудалнуудтай нигта холбоотой юм.

Энэ оной февраль һара соо партиин ЦК-гэй орган—«Правда» газетэ малажалда манай республикын партийна ба советскэ органуудай талаһаа анхаралаа дутамагаар хандуулдаг байһанайнь түлөө тэдээниие тон зүбөөр шүүмжэлһэн байха юм. «Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ» гэһэн февралиин 6-най түрүү бэшэг доторoo «малажалда һаналаа табидаггүй ябадал Бурят-Монголой АССР-тэ үзэгдэнэ. Малажал хүгжөөхэ хэрэгые колхозно парторганизацинуудай ямараар хүтэлбэрилдэгые партиин областной комитет мууса шэнжэлнэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэй холбоотой асуудалнуудые шиидхэхын түлөө шанга тэмсэл хэнэгүй» гэжэ «Правда» тэмдэглэһэн байна.

Малажалдахи дутагдалнуудай шалтагаание тодорхойлхо зуураа, тус корреспонденци дотор тон зүбөөр иигэжэ тэмдэглэгдэһэн байна гэбэл:

«Малшадай дунда ябуулагдадаг партийно-политическэ хүдэлмэриие нилээд һайжаруулхаар. Холын фермэнүүдтэ хэдэн жэлээр элидхэлнүүд ба лекцинүүд эмхидхэгдэнэгүй, кинокартинанууд үсөөн харуулагдана. Фермэнүүдтэ байгуулагдаһан партийна ба партийно-комсомольско группанууд муугаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй ажал-ябуулгые хэншье хүтэлнэгүй; заанагүй. Малшадай культурна ба ажабайдалай һайн услови байгуулхын тула бүхы юумэ хэгдээгүй».

Эдэ үгэнүүд тон зүб. Үнэхөөрөөшье хараад үзэхэдэ, малажалые хүгжөөхэ бүхы асуудалнуудые хүнүүд үнэн сэхэ колхознигууд, коммунистнууд, комсомолецууд шиидхэнэ.

Бидэнэй бүхы амжалтанууд ба илалтануудые хүнүүд, манай үнэтэй кадрнууд туйладаг. Энээниие һайн мэдэдэг байбашье, зарим аймагуудай партийна комитедүүд, эхин партийна организацинууд малшадай дунда партийна, политическэ нүлөөгөө үргэдхэхын тула тон бага юумэ хэдэг байна. Жэшээлхэдэ, малажал ехэтэй Сэлэнгын, Зэдын, Кяхтын, Хориин, Хэжэнгын, мүн малажал бага бэшээр эрхилдэг. Бичурын, Мухаршэбэрэй аймагуудта фермэнүүд дээгүүр үсөөн бэшэ партийна группанууд байгуулагдаһан байха юм. Теэд, тэдэ группануудай олонхинь миин лэ хооһон нэрэ зүүгээд байдаг, ямаршье бодото хүдэлмэри ябуулдаггүй, олониитын дайшалхы эмхидхэгшэд байха гэһэн үүргээ дүүргэдэггүй. Мухаршэбэр ба Бичурта зарим фермэнүүд дээрэ партийна группанууд тус аймагуудай партийна комитедүүдэй шиидхэбэри баталамжагүйгөөр, зүндөө эмхидхэгдэһэн байха юм. Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, партиин эдэ айкомууд малажал дээрэхи партийно-комсомольско нүлөөе бэхижүүлхэ ябадалые һонирхоногүй гэжэ, тэрээниие түрэл партийна хэрэгнай гэжэ мүнөөдэр болотор үшөө ойлгоогүй гэжэ харуулна.

Теэд, малажал хүгжөөлгэтэй холбоотой бүхы асуудалнууд колхозой правлени соо, партбюрогой таһалган соо шиидхэгдэдэггүй, харин сэхэ фермэ ба гүүртэ дээрэ жиирын хүнүүдээр шиидхэгдэдэг юм. Тиимэһээ партийна эхин организацинууд, партиин айкомууд малажал дээрэ эрхим һайн колхознигуудые, коммунистнууд ба комсомолецуудые ажаллахаар гаргаха, тэндэ партийна ба партийно-комсомольско группануудые байгуулха, тэдээнэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тушаа үдэрһөө үдэртэ, һараһаа һарада анхаралаа табижа байха ёһотой.

Мүнөө байгааша партийна ба партийна комсомольско группануудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тула ямар хэмжээнүүдые абабал зохистойб?

Түбхын түрүүн группарторгнуудые эрхим, политическэ бэлэдхэлтэй коммунистнуудай дундаһаа шэлэн оложо табиха, партиин айкомуудай бюро дээрэ баталха шухала. Тэрэнэй һүүлээр эдэ нүхэдые партийно-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ һургахын тула нэгэ хэды болоод лэ семинар ба зүблөөнүүдые үнгэргэжэ, захяа заабари үгэжэ байха хэрэгтэй.

Группарторгнуудые партийно-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсуулһанай һүүлээр, тэдээндэ ажал хүдэлмэреэ түсэблэхэдэнь туһалха, суглаан, хөөрэлдөөн, харуулан ойлгуулха агитаци, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эмхидхэхэдэнь туһалха, илангаяа айкомуудай талаһаа туһалалсаха шухала.

Партгруппоргнууд өөһэдөө үүсхэлтэйгээр, эдэбхитэйгээр ажаллаха, группын урда проблемнэ асуудалнуудые табижа шиидхүүлхэ, коммунистнууд ба комсомолецууд авангардна үүргээ дүүргэхэ ябадалые хангаха ёһотой. Партгруппоргнууд политическэ хүтэлбэрилэгшэд байһан туладаа малшадай духовно эрилтые хангахын хойноһоо оролдохо, тэрээнэй түлөө партийна талаараа харюусахашье ёһотой байна. Улаан булан түхеэрхэ, радио, телефон оруулха, кино харуулга эмхидхэхэ, газетэ, ном захиха ба уншалга хэхэ—эдэ бүгэдын түлөө партийна группа, тэрээнэй группарторг харюусаха зэргэтэй.

Партийна группануудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулга хадаа малажалые саашадань улам хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ зорилгые шиидхэхэ шухала нүхэсэл болоно.

„Эхэ-геройн“ хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдобо

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1952 оной декабриин 29-нэй Указаар 10 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ «Эхэ-герой» гэжэ орден ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамота барюулгатайгаар «Эхэ-геройн» хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдобо.

Манай республикаһаа Яруунын аймагай Романовка тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Мария Михайловна Байбородина, Баунтын аймагай Монгой тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Дулсама Дылыковна Ичегеева, Байкало-Кударын аймагай Кудара тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Елена Астафьевна Левина, Баунтын аймагай Богдарино тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Мария Николаевна Маслова, Заиграйн аймагай Онохой тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Федосья Артемьевна Николаева гэгшэд «Эхэ-геройн» хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна.

„СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд“ гэжэ И. В. Сталинай зохёолые пропагандална

МИНСК. Белорусска ССР-эй политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ общество «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолые арад зоной дунда үргэнөөр ойлгуулан тайлбарилна. Республикын городуудта ба тосхонуудта энэ темээр хоёр мянга шахуу лекци уншагдаа. КПСС-эй XIX съездын материалнуудаар 8 мянга гаран лекци тэрэшэлэн уншагдаба.

КИЕВ. «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолдо городой ажалшад анхаралаа ехээр хандуулна. Парторганизацинууд классическа энэ зохёолые үргэнөөр пропагандална. Партиин горкомой ба райкомуудай дэргэдэхи библиотекэнүүдтэ, городой томо предприятинуудта ба эмхи зургаануудта 42 лектори хүдэлмэрилнэ. Марксизм-ленинизмын теори бэеэ даагаад шудалагшад 25 мянган коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүд лекторидо ороно.

ЕРЕВАН. Кировэй нэрэмжэтэ заводой зуу гаран инженернүүд, техникүүд ба хүдэлмэришэд И. В. Сталинай классическа зохёолые бэеэ даагаад шудална. Тэдээндэ туһа хүргэхэ лектори парткомой библиотекэдэ эмхидхэгдэбэ. 10 гаран лекци уншагдаад байна.

ТАШКЕНТ. Узбекскэ ССР-эй политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ общество «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай классическа зохёол тухай лекцинүүдые захиһан захилнуудые үдэр бүри абана.

Обществын 500 шахуу лекторнууд И. В. Сталинай зохёол ба партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд тухай лекцинүүдые уншана. Сталинай нэрэмжэтэ Ташкентскэ бүд нэхэлгын комбинадта экономическа наукануудай кандидат В. И. Платонов «Нүхэр И. В. Сталин социализмһаа коммунизмда оролгын даб дээрэхи гол шухала условинууд тухай» гэһэн темээр лекци уншаба. «И. В. Сталин — экономическа хүгжэлтын хуули ёһонуудай объективнэ шэнжэ тухай» гэһэн лекциие экономическа наукануудай кандидат С. А. Слива экскаваторна завод дээрэ уншаа.

Обществын гэшүүд И. В. Сталинай гениальна зохёолдо зорюулагдаһан 2500 гаран лекцинүүдые узбекистанай городууд ба кишлагуудта уншаһан байна.

БАКУ. «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолые ба партиин XIX съездын материалнуудые Сталинска райондо үргэнөөр пропагандална.

Партиин горкомой ба райкомой лекторнүүд, дээдэ һургуулинуудай багшанар нүхэр Сталинай гениальна зохёолдо зорюулагдаһан лекцинүүдые ажалшадта уншана.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёол марксизм-ленинизмын теоридо шэнэ ехэ нэмэри мүн», «И. В. Сталин социализмһаа коммунизмда оролгын даб дээрэхи гол шухала условинууд тухай», «Социализмын экономическа тол шухала хуули ёһые И. В. Сталинай нээһэн ба үндэһэлэн тодорхойлһон тухай» ба бусад темэтэй лекцинүүд нефть олзоборилдог газарнууд ба заводуудта, культурын Ордон ба клубуудта уншагдана.

(ТАСС).

И. В. Сталинда зорюулагдаһан выставкэнүүд

АЛМА-АТА. Казахска ССР-эй Наукануудай академиин центральна научна библиотекэдэ И. В. Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулгада зорюулагдаһан номой выставкэ нээгдэбэ. Ород, казах ба бусад арадуудай хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн агууехэ вождиимнай зохёолнууд выставкэдэ табигданхай.

«СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэһэн И. В. Сталинай зохёолдо зорюулһан выставкэ Пушкинай нэрэмжэтэ гүрэнэй олониитын библиотекэдэ нээгдэбэ.

ВЛАДИВОСТОК. Горькиин нэрэмжэтэ хизаарай библиотекэдэ Иосиф Виссарионович Сталинай ажабайдал ба ажал-ябуулгада зорюулһан номой ехэ выставкэ нээгдэбэ.

Коммунизмын сэсэн мэргэн зодчиин асари ехэ ажабайдалай замые харуулһан литературын, документальна фотографиин ба картинануудай выставкэнүүд Арсеньевэй нэрэмжэтэ хизаарай музейдэ, Номгон Далайн флодой Далайн-сэрэгэй түүхын музейдэ, Владивостогой, Ворошиловай ба Приморьеын бусад городуудай клубуудта, культурын байшангуудта нээгдээ.

(ТАСС).

И. В. Сталинай зохёолнуудые Азербайджанда хэблэн гаргана

БАКУ, мартын 21. (ТАСС). Иосиф Виссарионович Сталинай мүнхэ зохёолнуудые Азербайджанай ажалшад угаа ехээр һонирхон шудална. Агууехэ вождиин классическа зохёолнууд республика дотор үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Азербайджанска ССР-эй номой палатын мэдээнүүдэй ёһоор, республика дотор хэблэн гаргагдаһан И. В. Сталинай зохёолнуудай ниитэ тиражнь 5 миллион экземплярһаа үлүүлбэ. И. В. Сталинай зохёолнуудай 13 том азербайджанска хэлэн дээрэ хэблэгдээ. «Октябрьска революци ба ородой коммунистнуудай тактика», «Ленинизмын асуудалнууд», «Ленин тухай» гэһэн И. В. Сталинай зохёолнууд тус тустаа хэдэн дахин хэблэгдээ.

И. В. Сталинай «Марксизм ба языкознаниин асуудалнууд», «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ зохёолнууд ба партиин XIX съезд дээрэ вождиин хэлэһэн түүхэтэ үгэ хамтадаа 360 мянган экземпляраар хэблэн гаргагдаба.

(ТАСС).

Кяхтынхид хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэнэ

Кяхтын аймагай колхозууд хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлэдхэнэ. Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозые абажа үзэе. Үрһэ хүрэнгээ энэ колхоз хүсэд бэлэдхээгүй, плуг, борнойнуудаа болон бусад зэр зэмсэгүүдээ бүгэдыень заһабарилаагүй байна. Колхозой кузницын хажууда хэдэн плуг, борнойнууд жэбэржэ, шара улаан боложо хэбтэнэ. Кузницадань хэншье ажалланагүй.

— Кузницатнай яахадаа хүдэлмэрилнэгүйб? —гэжэ колхозой бухгалтер нүхэр Дансаруноваһаа асуухада «дархамнай тэжээл бэлэдхэлэй бригадада хүдэлмэрилхөөр тэмилогдонхой. Теэд мүнөө дээрээ кузницадаашье, бригададаашье түмэршэ дархан Бадмаевнай хүдэлмэрилнэгүй» гэжэ тэрэ харюусаба.

Тэрэшэлэн энэ колхозой үрһэнэй тарян мүнөө хүрэтэрөө сэбэрлэгдээгүй, нэгэшье центнер орооһон тарилгын кондицида хүргэгдөөгүй байна. Мүн полинууд дээрэнь агротехническэ ямаршье хэмжээ-ябуулганууд үнгэргэгдэнэгүй. Эндэ колхознигуудай агротехническэ мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ кружок эмхидхэгдээгүй байха юм.

Эдэ бүхы дутагдалнуудтаяа тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд Цыремпилов, Тохтохоев гэгшэд мүнөө болотор эбсэжэ байһаар. Эдэ нүхэд МТС-эй тракторна бригадада найдаад, тарилгада ёһотой бэлэдхэл хэнэгүй.

Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз баһал иимэрхүү байдалтай. Хабарай тарилгада өөдтэй бэлэдхэл тус колхоздо хэгдээгүй байна. Хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдтэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд эзэн бусаар хандана. Арба гаран борной, мүн хүдөө ажахын бусадшье хэдэн олон машинанууд хээрэ, хада ташалангай хаяа хормойгоор хаягдашанхай.

Гадна, энэ колхозой үрһэ хүрэнгэнь сэбэрлэгдэжэ дүүргэдээгүй. Үрһэ хиидхэдэг «ОС—1» гэжэ машина Царам гэжэ газарта миил байна. Тарянай полинууд дээрэнь наг шэбхэ гаргагданагүй, тэргэнүүд болон тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ бусад зүйлнүүд заһабарилагданагүй. «Тарилгада бэлэдхэжэ үрдихэбди» гээд, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй мүнөө болотор һанаа амар һууһан дээрэһээ иимэ ушар тохёолдоо.

Ехэ-Нугын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, «Красное знамя», Субагтын сомоной Ворошиловай, Усть-Кяхтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозуудта мүн лэ иимэ байдал үзэгдэнэ.

Эмхидхэгдэһээр жэл үлүүтэй боложо байһан Погранична МТС-эй механизаторнууд Байкало-Кударын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, трактор машинануудай заһабарилгые өмхитэйгээр ябуулжа байһаниинь тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Гэбэшье, энэ МТС-эй хүдэлмэридэ зайсуулагдаагүй үшөөл ехэ дутагдалнууд бии байна. Заһабарилагдаһан 4 тракторнуудта хуушан детальнууд табигданхай байба. Жэшээнь, № 16-дахи СТЗ—НАТИ тракторта блогой головка дутамаг байна. СХТЗ гэжэ 3 колесно тракторнуудай радиаторнууд гоожодог, муунууд. Зарим тракторнуудта шэнэдхэн заһагдаагүй хуушан поршневой палецанууд табигдаһан байха юм.

Тэрэшэлэн трактористнууд, прицепщигүүдэй кадрнууд хүсэд хүрэхөөр бүридхэгдөөгүй, тракторна бригадануудай хүдэлмэриин маршрудуud табигдаагүй байһаар.

Гадна, тус МТС харьяата нэгэшье колхозтойгоо 1953 оной хүдэлмэриин типовой договор мүнөө хүрэтэрөө баталаадүй байһаар. Мүн хүдөө ажахын машинануудай заһабарилга эндэ тон ехээр унжагайруулагдана. Илангаяа тракторна сеялкэнүүдэй, культиваторнуудай заһабарилга мууса үнгэргэгдэнэ. Слон сеялкэнүүд ба культиваторнууд колхозуудһаа асарагдаагүй байһаар. Жэшээнь, Маленковэй нэрэмжэтэ колхоздо 6, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 3, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо 3 гэхэ мэтээр тус МТС-эй сеялкэнүүд тарашанхай.

Эдэ бүхы дутуу дундануудые зайсуулха хэрэгтэ тус МТС-эй инженер-механигай үүргые дүүргэгшэ нүхэр В. А. Сизых ехэхэн зэмэтэй байна.

Гадна, аймагай колхозуудай полинууд дээрэ үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэнэгүй, севообородууд сахигданагүй. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг (даагшань нүхэр Округин), тэрэнэй мэргэжэлтэд — агрономууд (ахалагша агрономынь нүхэр Пахирко) үүсхэлгүйгөөр хүдэлмэрилдэг, хододоо КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой захиралтануудые хүлеэгээд лэ һуудаг заншалтай болонхой.

Тус таһагай хүтэлбэрилхы нүхэд Округин, Пахирко, Сыромятников тэгшэд колхозуудаар ябахадаа хооһон захиралта заналгаар ажалаа хизаарладаг байна. Жэшээнь, һаяхан эдэ нүхэд Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо 2 үдэр соо байбашье, тус колхоздо бодото туһаламжа үзүүлхын орондо, миил гүйлгэлдөөд лэ бусажа ерээ. Тиихэдэ, энэ колхоздо хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри таһалдуулагдахын туйлда хүргэгдэжэ байха юм.

КПСС-эй Кяхтын айком ба аймгүйсэдком хүдөө ажахын таһагта, эндэхи мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ хэдэггүй, тэдэнэй хэхэ хүдэлмэриие һолижо, хамаг юумые сэхэ өөһэдөө хэхын хойноһоо оролдошодог байна.

Кяхтынхид хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин эдэ ехэнүүд дутагдалнуудые ойрын үдэрнүүдтэ зайсуулхын түлөө бодото анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Б. Дымбрылов,
«Б. М. үнэнэй» корреспондент.

Республикын аймагуудта хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгын ба агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгын ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1953 оной мартын 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Плугуудые заһабарилга	Сеялкэнүүдые заһабарилга	Наг шэбхэ гаргалга
Мухаршэбэрэй	114,5	40,0	29,9
Кабанскын	96,0	64,3	30,9
Б-Кударын	92,8	134,0	58,2
Түнхэнэй	91.0	52,1	40,7
Хориин	90,0	56,0	23,9
Курумканай	87,4	52,0	14,2
Баргажанай	87,0	60,0	22,8
Прибайкальска	84,5	216,7	16,6
Бичурын	83,3	74,3	24,2
Заиграйн	81,5	72,0	11,9
Яруунын	78,7	60,0	3,9
Тарбагатайн	75,5	35,0	28,7
Закаменай	74,0	60,0	15,4
Кударын	73,2	56,7	16,7
Кяхтын	68,0	46,7	25,2
Зэдын	56,5	60,0	11,9
Сэлэнгын	55,0	65,0	10,5
Ториин	52,0	28,6	8,8
Иволгын	50,0	50,0	18,0
Хэжэнгын	47,8	62,5	9,1

Республикын МТС-үүдтэ трактор ба хүдөө ажахын машинануудые заһабарилгын ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын 1953 оной мартын 20-ной мэдээн

(Жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Тракторнуудые	Плугуудые	Сеялкэнүүдые
Үдын	125,0	69,8	71,1
Итанцын	114,7	82,4	66,7
Саянтын	104,6	100,0	103.3
Суулгын	104,3	79,2	100,0
Хэжэнгын	104,0	73,5	91,7
Түнхэнэй	103,6	103,4	100,0
Селендумын	102,7	109,4	71,4
Хонхолойн	102,7	93,3	75,6
Эгэтын	100,0	100,0	95,0
Кабанскын	100,0	91,4	56,0
Иволгын	100,0	90,3	72,9
Сэлэнгын	100,0	87,0	90,4
Сосновско	100,0	80,0	100.0
Ехэ-Кударын	97,7	102,0	104,0
Кыренскэ	97,4	113,5	89,7
Погранична	95,2	92,0	126,7
Цагаан-Усанай	94,6	77,1	60,5
Курбын	94,4	107,1	94,3
Торийн	94,3	90,2	73.3
Окино-Ключевскойн	93,1	100,0	100.0
Закаменай	93,1	100,0	100,0
Үшөөтэйн	92,9	90,2	47,5
Баргажанай	92.6	103,0	88,6
Жиримскэ	91,9	91,3	80,0
Ехэ-Куналейн	90,9	86,7	51,7
Гашейн	90,2	100,0	100,0
Хориин	90,0	83,9	71,8
Темлюйскэ	89,5	94,0	85,7
Тарбагатайн	89,1	121,1	102,4
Бага-Куналейн	88,5	104,2	103,7
Хамнигадайн	85,7	100,0	100,0
Чесаньн	85,4	134,3	94,6
Сүхын	81,3	100,0	67,6
Кяхтын	78,9	73,7	92,2
Ново-Брянска	78,2	93,0	94,3
Бичурын	77,0	105,6	108,8
Бургалтайн	68,6	52,6	53,3
Куйтунска	59,1	92,3	84,2

Тарилгада бэлэдхэлэй эдэ үдэрнүүдтэ

Мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүд Иволгын аймагай Андреевэй нэрэмжэтэ колхоздо түлэг дундаа ябуулагдажа байна.

Үрһэ сэбэрлэлгэ дээрэ хүдэлмэрилһэн колхознигууд Л. Налётова, 74 наһатай А. Шубин, А. Батышева, Е. Посельский гэгшэд эрхимээр ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо 150 процент дүүргэдэг байгаа. Дархашуул М. Попов, Г. Юрчин, А. Бурков гэгшэд мүнөө морин сеялкэ, борной, тэргэнүүдээ, мүн хомут тоногуудаа заһабарилжа дүүргээд, плугуудай заһабарилгые дүүргэхэ ойротоо.

Һүүлэй үедэ тарянажалай бүхы бригаданууд һайрамай үһа тогтоохо хүдэлмэринүүдые ябуулжа байна.

С. Борисов.

Сүлөөтэ арадуудай сэдьхэл зүрхэндэ Сталин хэтэ мүнхэдөө оршохол

Агууехэ Сталинай нэрые дуулахадаа, советскэ хүн бүхэнэй, дэлхэйн үнэн сэхэ ажалшан бүхэнэй сэдьхэл зүрхэниинь үнэн шударгы байлгаар, инаг дураар билтаран байдаг. Юуб гэхэдэ, агууехэ Сталин хүнүүдэй зол жаргал зохёогшо, боолшолго дарлалтагүй шэнэ, гоё һайхан ажабайдал зохёон байгуулагша мүн. Энэ шэнэ ажабайдалтай байхада арадуудай хоорондохи харилсаагай хуули ёһониинь харшалалдаан хёмороон бэшэ, харин ахадүү ёһоной тэгшэ байдал, хани барисаан мүн болоно.

Узбек арад, Советскэ Союзай ахадүү бусад арадуудтай адляар, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тон ехээр дарлагдажа байгаа. Узбек арадые эмирнүүд, хаанууд, бегүүд, байнууд, мулланууд дарладаг һэн. Зол жаргал, эрхэ сүлөө гэдэг юун гээшэб гэжэ узбек арад мэдэдэггүй байгаа. Арад зон үлэсхэлэн хооһон, хахархай һандирхай ябажа, хосорон һалажа байгаа.

Гэбэшье, минии арадай, советскэ ороной арадуудай золынь болоходоо, ажалшадай агууехэ гениинэр В. И. Ленин, И. В. Сталин, коммунистнуудай агууехэ парти газар дэлхэй дээрэ оршон мандажа, хүн түрэлтэнэй зол жаргалай түлөө тэмсэжэ байгаа.

Эдэнэр, агууехэ Ленин, агууехэ Сталин, узбек арадые богоолшолго дарлалтаһаа, үгытэй ядуу байдалһаа сүлөөлөө, хосорон һалахаяа байхадань абараа. Ленин, Сталин минии арадта эрхэ сүлөө, зол жаргал олгожо үгөө.

Узбек арад гүрэн түрэтэй, эрхэ сүлөөтэй, зол жаргалтай болоһоороо агууехэ Лениндэ, агууехэ Сталинда, Коммунистическэ партида, ахадүү ород арадта уялгатай.

Ленинэй үнэн шаби, мүнхэ һургаалыень болон хэрэгыень үргэлжэлүүлэгшэ нүхэр Сталин узбек арадай эсэгэнь байгаа. Нүхэр Сталин манай арадые ургуулан хүмүүжүүлээ, манай арадые политическэ ажабайдалда хабаадаха, түүхэтэ творчество гаргаха аргатай болгон хүмүүжүүлээ.

Узбек арад уһа умдатай болохо тухайгаа хэдэн зуун жэлдэ бодожо ябаа, тиин Сталин узбек арадта уһа умда олгожо үгөө. Сэсэн мэргэн вождиин үүсхэлээр, агууехэ ород арадай туһаламжаар олон зуун мянган километр канал малтагдаа, олон арбаад водохранилищинууд байгуулагдаа. Ферганска талын Яз-Яван гэжэ сүл губи газар, Үлэсхэлэн гэжэ тала мүнөө шинг нойто элбэг ехээр абадаг болоходо, сэсэг набшаһа һалбаран бадаржа байдаг газар болонхой. Урдань сүл губи байһан газарта хүбэнгэй полинууд, сэсэрлиг садууд, нуга бэлшээринүүд ногооронг нэмжынэ.

Манай арад гайхамшаг һайхан, баян дэлгэр Гулистан орон тухайда хэдэн зуун жэл соо дуулалдадаг, үльгэр домог хэлсэдэг байһан юм. Тиин узбек арадай хэтэ заяанай һанал хүсэлые Ленин Сталин хоёр бэелүүлээ. Советскэ жэлнүүдтэ манай түрэл Узбекистан коммунистнуудай партиин хүтэлбэрээр, агууехэ ород арадай ахадүүгэй туһаламжаар социализмын үнэхөөрөө һалбаран мандажа байгаа орон болонхой. Урдань гээгдэнхэй заха булан байһанаа һалбаран бадаржа байгаа индустриальна-колхозно республика болон хүгжөө. Хэдэн арбаад тон томо промышленна гуламтанууд Узбекистанда байгуулагдаа. Сталинска табанжэлнүүд соо байгуулагдаһан Сталинай нэрэмжэтэ Ташкентскэ бүд нэхэлгын комбинат, Сталинай нэрэмжэтэ Чирчикскэ электромеханическа комбинат, Ворошиловай нэрэмжэтэ Ташкентскэ хүдөө ажахын машина бүтээдэг завод мэтын промышленна предприятинууд манай республикын омогорхолынь болонхой.

Советскэ Узбекистан өөрынгөө нүүрһэтэй, өөрынгөө нефтьтэй, станок бүтээдэг промышленностьтай, хүсэ ехэтэ гидростанцитай юм. Манай республикын городууд болон кишлагууд электрифицировалэгдэнхэй. Ильичын лампочкын гэрэлтэдэггүй газар гэжэ Узбекистанда үгы юм.

Узбекскэ торгон, каракуль арһан, жэмэсүүд үргэн ехээр алдаршанхай. Узбекистан сагаан алтанай орон гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоороо нэрлэгдэдэг. Узбекистан хадаа Советскэ Союзай хүбэн ургуулжа абадаг гол база мүн. Манай республикын хүбэн таригшад дэлхэй дээрэ эгээн ехэ хүбэн ургуулжа абана. Узбекистанай колхозууд болон совхозууд Эсэгэ оронойнгоо хүдөө ажахын түрүү техникээр зэбсэгжээ. Хүбэн үйлэдбэрилгын бүхы хүдэлмэринүүд сүм механизировалэгдэнхэй.

Узбек арадай социалистическэ культура хүгжэн бадараа. Революциин урда тээ манайда нэгэшье дээдэ һургуули байгаагүй, мүнөө республика доторнай олон зуугаад дээдэ ба дунда һургуулинууд хүдэлмэрилнэ. Наукануудай академи бии болгогдоо. Олон мянган һургуулинууд, клубууд, библиотекэнүүд байгуулагдаа. Узбекскэ советскэ литература ба искусство амжалтатайгаар хүгжэжэ байна. Коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн узбекскэ ажалша интеллигенци урган бэхижээ. Революциин урда тээ дээдэ эрдэмтэй ори гансахан хүнтэй байһан Узбекистан мүнөө арад зоной дундаһаа урган гараһан эрдэм һургаалтай олон мянган хүнүүдтэй: эрдэмтэдтэй, инженернүүдтэй, врачуудтай, багшанартай, агрономуудтай болоо.

Революциин урда тээ Узбекистан нэгэшье театргүй байгаа, мүнөө манайда хэдэн арбаад театрнууд бии. Хамзын нэрэмжэтэ академическэ театр, Алишер Навоин нэрэмжэтэ оперо ба баледэй театр манай республикаһаа бүри холо саагуур мэдээжэ болонхой.

Коммунистическэ парти узбек арадай дундаһаа гайхамшагта хүнүүдые хүмүүжүүлэн гаргаа. Советскэ Союзай алдар солото Геройнууд, Социалистическэ Ажалай Геройнууд, Сталинска шангай лауреадууд, уралан зохёогшод, үйлэдбэриин ба хүдөө ажахын новаторнууд узбегүүдэй дунда бии.

Советскэ Узбекистан Зүүн зүгтэ социализмын жэшээ харуулагша бодото одон болоо.

Узбек арад туйлаһан бүхы илалтануудаараа агууехэ Лениндэ, агууехэ Сталинда, Коммунистическэ партида, түрэл Советскэ правительствода, агууехэ ород арадта уялгатай. Советскэ ороной бүхы арадуудай түрэл ахань болоһон ород арад хэдэн зуун жэлэйнгээ гээгдэлые усадхахадань, экономика болон культураяа хүгжөөхэдэнь узбек арадта туһалаа. Узбек хүдэлмэришэдые станок дээрэ хүдэлмэрилжэ һургаһан түрүүшын мастернууд, узбек залуушуулые түрүү наука шудалжа һургаһан түрүүшын багшанар-профессорнууд, узбек тарияшадые трактораар хахалжа һургаһан түрүүшын трактористнууд һайн һанаатай ород хүнүүд, манай аханар байха юм.

Узбекскэ советскэ уранзохёолшодой түрүүшын багшанар ородой уранзохёолшод Пушкин, Лермонтов, Некрасов, Гоголь, Островский, Толстой, Чехов, Горький, Маяковский, Фадеев, Шолохов байха юм. Узбегүүдые искусствын эрхим дээжэ шудалжа һургаһан түрүүшын багшанар ородой театральна болон хүгжэмэй культурын ажал-ябуулагшад байха юм. Олон зуугаад мэдээжэ узбек эрдэмтэд, артистнууд, инженернүүд, техникүүд түрэл Москвагай шабинар, һурагшад байха юм.

Москва — столицануудай дээжэ столица мүн. Москва—бүхы арадуудай түрэл город мүн. Москвада агууехэ Ленин, агууехэ Сталин ажаһуужа, үрэжэл түгэлдэрөөр ажаллажа байгаа.

Москва—бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй ухаан зүрхэн, оюун бодол мүн!

Узбек арад Советскэ Союзай арадуудай эбтэй эетэй бүлэ соо жаргалтай хүхюунээр ажаһууна. Арадуудай хани барисаан хадаа манай Советскэ гүрэнэй түгэлдэр ехэ хүсэтэй байдагай эшэ үндэһэниинь мүн. Советскэ арадуудай хани барисаан — манай түүхэтэ бүхы илалтануудай эшэ үндэһэн мүн. Советскэ арадуудай хани барисаан ажал хүдэлмэридэшье, тэмсэл байлдаануудташье маниие зоригжуулдаг байгаа, зоригжуулжашье байна. Агууехэ энэ хани барисаагай байгаал сагта советскэ арад илагдашагүй байха юм гэжэ нүхэр Сталин һургана.

Узбек арад советскэ арадуудай хани барисаае бэхижүүлхын түлөө, коммунизм байгуулгын агууехэ сталинска программа бэелүүлхын түлөө саашадаашье тэмсэхэ байна.

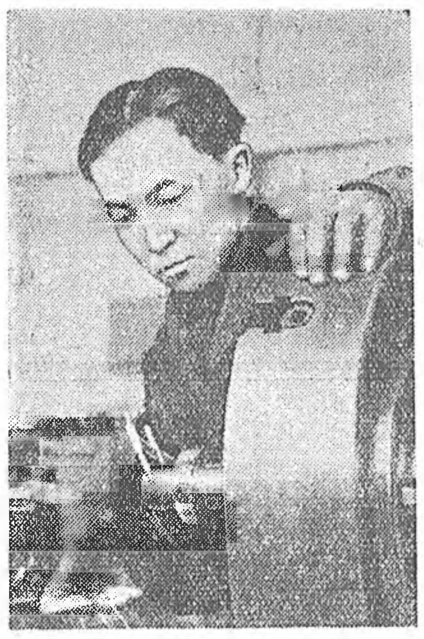
Манай агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталинай һаруул нангин образ сүлөөтэ арадуудай сэдьхэл зүрхэндэ хэтэ мүнхэдөө оршохол. Өөрынгөө сүлөөлэгшэ, өөрынгөө эсэгэ, өөрынгөө багша Иосиф Виссарионович Сталиниие узбек арад хэзээдэшье мартахагүйл.

Арад зон мүнхэ байдагтал адляар, Сталинай хэрэг хэтэ мүнхэл!

Сталин бидэнтэйгээ сугтаал!

А. УЙГУН.

Ташкент город.

Комсомолец Иван Балюев түмэрзамай № 1 училищи 1950 ондо дүүргээд, Ленинэй ордено Улан-Удын паровозо-вагонно заводой токарёор хүдэлмэрилжэ эхилһэн юм. Нүхэр Балюев өөрынгөө мэргэжэлые һайнаар шудалжа, мүнөө үдэр бүри 1,5 нормо дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Балюев шестерёнко точилдожо байна.

А. Мантаевай фото.

Финансын хүдэлмэрилэгшэд орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1953 оной мартын 3-най Указаар БМАССР-эй финансово-кредитнэ системын бүлэг хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба.

Ажалай Улаан Тугай орденоор: Пригороднэ районой финансын таһагай инспектор Евдокия Ивановна Зайцева, Госбанкын республиканска конторын городской управлениин кассир Петр Семенович Малофсев, Улан-Удэ городой № 301 нөөсэлгын кассын кладовойе даагша Нахим Соломонович Цыгальницкий, СССР-эй Финанснуудай министерствын хинан-шалгаха Управлениин зүгһөө Бурят-Монголой республикада байгаа ахалагша контролер-ревизор Ирдыни Санжиевич Юндунов гэгшэд шагнагдаһан байна.

«Шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар 16 хүн шагнагдаа. Тэдэнэрэй дунда Сэлэнгын аймагтахи госстрахын инспекциин ахалагша инспектор Ц. Д. Александров, Сэлэнгын аймагай финансын таһагай ахалагша инспектор З. М. Батекин, Госбанкын республиканска конторын секторэй начальник А. И. Батомункуева, республикын финанснуудай Министр К. М. Мадаев, Госбанкын Ахын аймагай таһагые эрхилэгшэ М. Е. Мадасов, Бичурын аймагай финансын таһагые даагша Б. С. Санжижапов, Зэдын аймагай финансын таһагай ахалагша инспектор П. А. Шишмарев болон бусад бии.

«Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар 31 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй тоодо Кударын аймагай финансын таһагай главна бухгалтер М. Е. Анюсова, Улан-Удын городской финансын таһагай секторэй начальник А. М. Баранников, Сэлэнгын аймагай № 2434 нөөсэлгын центральна кассые даагша Е. Н. Яковлева болон бусад оролсоно.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

США-һаа СССР-тэ байгаа посольство энэ оной мартын 18-да өөрынгөө правительствын даалгабаряар СССР-эй МИД-тэ ното эльгээгээ. Мартын 15-да США-гэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй «РБ—50» түхэлэй самолёт хойто широтагай 54 градус 02 минута ба зүүн долготагай 161 градус 04 минута (Камчаткын эрьеын дэргэдэ) координадуудтай пунктда далай дээрэ советскэ истребительнүүдэй зүгһөө добтологдоо гэжэ тэрээн соонь мэдээсэгдэнэ. Энээн тушаа протест США-гэй ното соо мэдүүлэгдэбэ.

Мартын 21-дэ СССР-эй МИД нимэ удхатай харюу нотые США-һаа Москвада байгаа посольстводо эльгээбэ:

«Америкын Холбоото Штадуудай Посольствын 1953 оной мартын 18-най № 683 нотые баримталан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерство ингэжэ мэдүүлхые шухалада тоолоно.

Энэ оной мартын 15-да нютагай сагаар 11 час 57 минутада «Б—29» түхэлэй американска бомбардировщик «Крестовый» мысэй райондо (Камчатка хахад аралай урда тала) СССР-эй гүрэнэй хилые дабажа, «Мутновская» хадада дүтэлжэ ошоод, эрьеһээ 15—17 километр зайтай газараар 70 километр хүрэтэр Камчаткын территори дээгүүр ниидэһэнэйнгээ һүүлээр, далайн зүг руу эрьежэ ошоо гэжэ шалгагдаһан мэдээнүүдээр тодорхойлогдобо.

12 час 26 минутада «Б—29» түхэлэй американска бомбардировщик дахин үзэгдэжэ, Петропавловск-на-Камчатке городһоо зүүнхойгуур, «Жупаново» тосхоной районда СССР-эй гүрэнэй хилые дабаба.

Сэлмэг һайн үдэр байһан тула, самолёдой экипаж эдэ хоёр ушарта холо хүрэтэр визуальна хиналта хэхэ аргатай байгаа. Тиимэһээ зүгэй шэглэл алдажа, төөрихэ аргагүй байгаа, тиин СССР-эй гүрэнэй хилые хоёр дахин дабаһан ябадал зорюута хэгдээ гэжэ энэнь гэршэлнэ.

Советскэ гүрэнэй хилые хоёр дахин дабаһан американска бомбардировщигто советскэ хоёр истребители ниидэжэ дүтэлэн ерэхэдэ, дабагша-самолёт советскэ истребительнүүдые буудаба. Өөрынгөө хамгаалха зорилгоор советскэ самолёдуудай нэгэниинь харюу үгэжэ, буудаха баатай болоо. Тэрэнэй һүүлээр хилые дабагша-самолёт эрьеэ ниидэжэ, советскэ эрьеһээ холодон, зүүн зүг руу ошоод, далда оробо.

Энэ оной мартын 18-най нотоо соогоо США-гэй Правительствын мэдүүлһэн протест үндэһэгүй байна гэжэ дээрэ дурсагдаһан баримтанууд харуулна, тиимэһээ Советскэ Правительство энэ протестые буруушаана.

СССР-эй гүрэнэй хилые американска сэрэгэй самолёдой дабаһан баримтые дээрэ дурсагдаһан мэдээнүүдэй гэршэлһэн ушарһаа, Советскэ Правительство энэ дабалгада эсэргүү протестые Холбоото Штадуудай Правительствода мэдүүлнэ, Холбоото Штадуудай Правительство СССР-эй гүрэнэй хилые американска самолёдуудай хойшодоо дабалга тохёолдуулхагүйн тула шухала хэмжээнүүдые абаха байха гэжэ хүлеэнэ».

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй конференци болобо

Торийн аймагай центр—Доодо-Тори тосхондо аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй конференци һаяхан болобо. Аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй 1952 ондо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд ба энэ жэлэй зорилгонууд гэһэн асуудалаар аймагай элүүрые хамгаалгын таһагые даагша нүхэр Н. Глушенкова элидхэл хэбэ.

—Советскэ арад гүн ехэ гашуудалтайгаар, тэхэрюулэгдэшэгүй хохидолдо ороһоноо мэдэрэн, өөрынгөө инаг вождь ба багша нүхэр Иосиф Виссарионович Сталиниие һүүлшынь замда үдэшэбэ,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Советскэ арад Коммунистическэ партиин Центральна Комитедые, Советскэ правительствые тойрон улам нигтаар жагсаад, манай орон дотор коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэ өөһэдынгөө творческо бүхы хүсэ шадалые зорюулна.

Манай аймагай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд,—гэжэ элидхэлшэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ,—үнгэрэгшэ жэлдэ 1951 онойхидо орходоо арад зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

Гэхэ зуура, манай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Арад зоной дунда медицинскэ темэнүүдээр лекци, элидхэл тон үсөөн уншагдана, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй. Үбэлые бэлэдхэлгүйгөөр угтаһан дээрэһээ медицинскэ зарим эмхи зургаанууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ.

—Эдэ бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, ажалдаа саашанхи амжалта туйлаха ёһотойбди,—гэжэ элидхэлшэ үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

Республиканска больницын главна врач нүхэр Боронсов конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, аймагай медицинскэ хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнууд тухай ба саашанхи зорилгонууд тухай хэлэбэ. Конференци дээрэ хамта 19 хүн үгэ хэлээ. Үгэ хэлэгшэд Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствоя тойрон бүри нигтаар жагсажа, коммунизм байгуулха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байһанаа мэдүүлбэ.

Аймагай ажалшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ ябадалые һайжаруулха тухай дэлгэрэнгы шиидхэбэри конференци баталан абаа.

Д. Доржиев,
«Б.-М. үнэнэй» корреспондент.

Партидоторой демократие наринаар сахиха

Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха, партидоторой демократиие наринаар сахиха, дороһоо гараһан шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые улам хүгжөөхэ гээшэ партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ шухала услови болоно.

Партидоторой демократи болбол партийна олониитын эдэбхиие дээшэлүүлхэ ба партиин бата нэгэдэлые бэхижүүлхэ, партидотор ушар ёһо мэдэрхэ пролетарска журам һайжаруулха хэрэг мүн гэжэ нүхэр Сталин һургадаг һэн.

Партийна ажабайдалай демократическа үндэһэ һууринуудые наринаар сахиха ба саашадань хүгжөөхэ асуудалда партиин XIX съездээр баталан абтаһан КПСС-эй Устав онсо анхарал хандуулна.

Партиин эмхидхэлэй байгуулгын хүтэлбэрилхы принципынь демократическа централизм болоно гэжэ Устав соо хэлэгдэнэ. Энэнь хадаа партиин хүтэлбэрилхы органууд дороһоо дээрэ хүрэтэрөө һунгагдадаг, партийна органууд үе үе болоод лэ партийна организацинуудайнгаа урда тоосоогоо хэдэг байха, партийна шанга журамтай ба үсөөнхидынь олонхидоо мэдэгдэдэг байха, дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй доодо шатын органуудта хэлсээнгүй уялгата байха гэһэн удхатай.

Партидоторой демократиие наринаар сахиха гээшэ нэн түрүүн партийна эхин организацинуудта партийна суглаануудые хаһа саг соонь зарлажа байха ябадал болоно. Юуб гэхэдэ, партийна суглаанууд партийна эхин организацинуудай дээдэ органиинь болоно бшуу. Предприятиингаа, колхозойнгоо, МТС-эйнгээ, эмхи зургаанайнгаа ажал-ябуулгын шухала асуудалнуудые, парторганизациингаа хүдэлмэриие ба саашанхи зорилгыень партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ коммунистнууд идейнэ талаараа ургадаг, парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые дүүргэлгын түлөө харюусалгатай байхаар хүмүүжэдэг, эмхи журамтай болодог байха юм.

Гэхэ зуура, зарим партийна организацинуудта партийна суглаанууд үсөөнөөр, бэлэдхэл муутайгаар үнгэргэгдэжэ, коммунистнууд парторганизациингаа хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулагдана. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай «Коммунизм», Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудта 2—3 һара соо суглаанууд болодоггүй. Тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой партийна организацида декабрь ба январь һаранuудта партийна суглаанууд оройдоошье болоогүй. Партиин Уставай эрилтэнүүдые эбдэһэн эдэ баримтануудтай партиин Зэдын, Тарбагатайн болон Мухаршэбэрэй айкомууд өбсэдэг байха юм.

Республикын предприятинууд, колхозууд, МТС-үүд болон эмхи зургаануудай хэдэн олон партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаануудые үнгэргэхэ саг хүрэжэ ерээ. Иволгын, Байкало-Кударын, Кабанскын болон бусад зарим аймагуудай олохон эхин организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд үнгэргэгдөө.

Тоосоото-һунгуулиин суглаанууд партийна организацинуудай ажабайдалда ехэ ба шухала событи мүн. Партийна суглаанууд дээрэ парторганизацинуудайнгаа жэл соо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые коммунистнууд гаргадаг, хүдэлмэридэхи алдуу дутуунуудые шүүмжэлхы ёһоор шэнжэлдэг, тэдэниие зайсуулха зам хараалдаг байна. Хэрбээ тоосоото-һунгуулиин суглаанууд идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдэбэл партийна бүхы хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ ехэ туһатай байна.

Олонхи партийна эхин организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд һайнаар үнгэргэгдөө. Жэшээлхэдэ, Саянтын МТС-эй партийна организациин партбюрогой секретарь нүхэр Сергеевагай хэһэн тоосоото элидхэл тушаа олонхи коммунистнуудынь үгэ хэлээ. Партидоторой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые, МТС-эй ажахын ябуулгые парторганизациин һулаар хинадагые тэдэнэр хурсаар шүүмжэлээ, бүхы партийна хүдэлмэрее һайжаруулха хэмжээнүүдые хараална. Энэ суглаан юрын суглаануудһаа юугээрээ илгаатай байгааб гэхэдэ, коммунистнууд ехэ эдэбхитэй байгаа, хурса шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлээ.

Гэхэтэй хамта, партиин зарим айкомууд тоосоото-һунгуулиин партийна суглаануудта бэлэдхэхэ ба тэдэниие үнгэргэхэ хэрэгтэ зохихо анхарал табинагүй. Жэшээлхэдэ, партиин Түнхэнэй айком 32 партийна эхин организацинуудтаа 12 үдэрэй турша соо тоосоото-һунгуулиин партийна суглаануудые үнгэргэхэ график зохёоһон байна. Прибайкальска, Иволгын, Кабанскын болон бусад зарим аймагуудай олохон партийна организацинуудай секретарьнууд тоосоото элидхэлнүүдээ бюрогойнгоо заседани дээрэ урид хаража үзэнгүйгөөр, баталуулангүйгөөр хэһэн байба. Иимэ ба иимэрхүү баримтанууд партиин Уставые эбдэһэн ябадал болоно.

Партидоторой демократиие хүгжөөхэ гээшэ партийна эхин организацинуудта тоосоонууд ба һунгалтануудые саг болзор соонь үнгэргэхэ гэһэн удхатай юм. Теэд энэ шухала асуудалые КПСС-эй зарим айкомууд хүсэд тоодоггүй байна. Заиграйн аймагай «1-ое Мая», Ленинэй болон Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудта 1951 оной декабрьһаа хойшо тоосоото-һунгуулиин суглаан болоогүй байһаар. Теэд Уставай эрилтэнүүдые иимэ бүдүүлигээр эбдэһэн баримтануудые партиин Заиграйн айком хэрэгсээнэгүй.

Зарим партийна организацинуудта болоһон тоосоото-һунгуулиин суглаанууд дээрэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ һулаар дэлгэрүүлэгдэнэ, партийна органуудые һунгаха гурим сахигданагүй, кооптаци хэдэг баримтанууд үзэгдэнэ. Кабанскын МТС-эй директор нүхэр Бертунов тушаалайнгаа эрхые буруугаар хэрэглэһэн, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн дээрэһээ партиин Байкало-Кударын айкомой пленум дээрэ пленумэй составһаа гаргагдаһан, партийна шанга зэмэ абаһан байгаа. Тиигэбэшье, МТС-эй партийна организацида тоосоото-һунгуулиин суглаан болоходоо партбюрогой составта тэрэниие һунгаһан байна. «Путь к коммунизму» колхозой партийна организациин коммунист нүхэр Тыхенов мүн лэ энэ суглаан дээрэ партбюрогой гэшүүнээр заочноор һунгагдаа.

Эдэ шиидхэбэринүүд партиин айкомоор болюулагдаһан байна. Гэхэ зуура, партиин Уставай эрилтэнүүдые тус суглаанда байлсаһан хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд — партиин айкомой секретарь нүхэр Сергеевэй, МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо, КПСС-эй айкомой бюрогой гэшүүн нүхэр Садовскиин хүсэд ойлгоогүй байһыень эдэ баримтанууд гэршэлжэ үгэнэ.

Тоосоото-һунгуулиин хэдэн олон суглаанууд дээрэ коммунистнууд өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэнүүдые табинал. Урдахи суглаанууд дээрэ партбюрогой составта ба партийна организацинуудай секретарьнуудаар һунгагдаһан аад, тэдээндэ үзүүлэгдэһэн этигэл найдабариие харюулаагүй партиин гэшүүдые коммунистнууд эдэ суглаанууд дээрээ дахин һунгадаггүй байна. Прибайкальска аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин коммунистнууд тоосоото-һунгуулиингаа суглаан дээрэ партийна организациингаа секретарь нүхэр Мушаковые хурсаар шүүмжэлһэн байна. Партийна болон гүрэнэй журам эбдэдэг байһанайнь түлөө парторганизациингаа секретаряар Мушаковые дахин һунгахагүйһөө гадна, партийна зэмэ тэрээндэ үгэһэн байна. Байкало-Кударын аймагай «Коминтерн» колхозой парторганизациин секретарь байһан нүхэр Ханхашанов коммунистнуудай найдабариие дүүргэжэ шадаагүй дээрэһээ парторганизациингаа секретаряар хоёрдохёо һунгагдаагүй.

Партийна хүтэлбэри гээшэ коллегиальна хүтэлбэри юм. Гэхэ зуура, зарим партийна комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ мэдээжэ ушарые хүсэд ойлгоогүй байха юм. Партиин Яруунын, Баргажанай, Кударын, Прибайкальска болон бусад зарим айкомууд пленумүүдэй үүргые дээшэлүүлхын түлөө багаар оролдодог. Тэдэниие зарлаха болзорнуудые сахидаггүй байна. Эдэ ба бусад зарим аймагуудта партийна активай суглаанууд үсөөнөөр, бэлэдхэл багатайгаар үнгэргэгдэнэ.

Эдэ бүхы дутуунуудые дары түргэнөөр усадхаха, партидоторой демократиие тон наринаар сахиха гээшэ партиин айкомуудай шухала зорилго болоно.

С. ЧУПИКОВ, КПСС-эй обкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско органуудай таһагые даагшын орлогшо.

Түрүү дүй дүршэлэй трибуна

Зоотехник — фермэдэ хүндэтэй айлшан

...аймагай центр Кудара-Сомон ...ошоо зүүлжээ ябахада 5 ки...рын газарта, Бунхан дабаа...үүн бооридо «Баян-Булаг» гэ... колхозой центр нэмжын хараг... Колхозой центрһээ холошье ...һүнэй-товарна фермын мал...үбэлжэжэ байна.

...фермэдэ бидэнэр үдэшын бо...раанаар хүрэжэ ерэбэбди. ...ын малшад үдэшынгөө хүдэл...һаяхан дүүргэжэ, һааһан һүсэ ...ижа байгаад һэн. Тэндэ бай...Дулма һаалишан: «Малай һүн ...дээрээ» гэдэг үгэ зүб лэ ...даа. Нёдондо минии 6 үнеэд ...энэ үедэ туаллаһан юм. ...муртэй һү һаагшагүй һэм. ...дэ үбһэ тэжээлээр дутамаг...неэд һү багатай байгаа. Му...жэл нёдондонойхидо орходоо ...һүтэй байна. Һайн тэжээл ба ...һалгаһаа болохо байна гэжэ хэлээд томо сагаан вед...һү хэмжүүртэй сагаан бедон ...нэ.

...малшадай хөөрэлдэһөөр бай...фермые даагша Нима Сунгра...рэжэ, «Евдокия Моисеевна ...эртэй хөөрэлдөө үнгэргэхэеэ ...һүсэ тушаагаад, улаан булан... угларуужамди» гэбэ.

Фермын улаан булан соо хү...олон. Столой саана аймагай ...ажахын таһагай ахалагша ...ник Евдокия Моисеевна Бо... фермые даагша Н. Сунграпов ...д һуунад.

...ор Бохина суглаарагшадта ...н, иигэжэ эхилнэ:

Манай республикын Министр...й Совет болбол үнеэдһээ һү ...а ехэ болгохые хараалһан тог...һаяхан баталан абаа. Ивол...Заиграйн ба Сэлэнгын айма...й һаалишад 1952 ондо һү ...аар эрхим амжалтануудые ...а гэжэ тэрэ тогтоол соо хэ...э. Жэшээнь, һаалишад Хай...а, Нимаева, Воронцова, Ша...а, Будажапова, Очирова, ...уева, Бадмаева болон бусад ...ай үнеэн бүриһөө 2200—2800 ...һү һааһан байна. Эдэ һаали...арим үнеэнһээ 4100 литр хү...һү һааһан байха юм. Иимэ ...тануудые тэдэнэр яажа туй... гэхэдэ, нэн түрүүн даажа ...малаа эрхимээр харууһал...лдаа бүдүүн тэжээл үгэхэһөө ...концентрированнэ шэмэтэ тэ... элбэгээр эдюулдэг байна. ...а тэжээлысэнь хододоо буй...а үгэдэг. Тиимэһээ фермэ бү... кормозапаринуудые табиха ...тон шухала.

...эдһээ һү схээр һаахын тула ...нуудые эхэһээнь таһалан түл...э хэрэгтэй. Энээнине яажа ...эхэ тухай богонихоноор хөө...үгэһүү. Туралай эхэһээ га... 1—1,5 час болоһон хойно ...уураг 36—38 градус бүлеэ... уулгадаг юм. Түрүүшын 10—...ог соо туралнуудта сүүдхэдээ ...дахин уурагтай һү уулгаха, тиинһээр 3 дахин уулгадаг болохо хэрэгтэй. Нарай тугалда түрүүшын үдэрнүүдтэ эхынь 1—1,5 литр ураг уулгадаг юм. Гараһаар 5 хоноод байхадань, тугалда һү гү, али ураг уулгахаһаа 30—60 минута урда тээ бусалгаһан сэбэр уһа уулгажа һургаха, тугалнуудта һү уулгадаг амһартануудаа хододоо сэбэр газарта байлгаха, тугалай эдеэлһэнэй һүүлээр амһартыень халуун уһаар зайлаха ёһотой. Хэрбээ нэгэ амһартада олон тугалнуудые эдеэлүүлхэ болоо һаа, ондо ондоо тугал эдеэлүүлхэ бүхэнэйнгөө һүүлээр амһартаяа түрүүшээр хүйтэн уһаар, һүүлээрнь бусалма халуун уһаар зайлаха шухала. Эхэһээ таһалагдан түлжүүлэгдэжэ байгаа тугалнуудта ами аминдань тэбшэнүүдые табиха хэрэгтэй.

Тугалшан гү, али һаалишан тугалнуудаа эдеэлүүлхын урда тээ сэбэр халат үмдэхэ, гараа мылэтэй бүлеэн уһаар угааха ёһотой.

Тугалнуудай гараһаар 15 хоногтой болоод байхадань, эхынь һүнһөө элүүр энхэ үнеэдэй хамтын һүндэ оруулха хэрэгтэй. Хоёр һаратай болоторнь тугалнуудта машиндагдаагүй һү уулгажа байха, тэрэ хугасаа соогоо, үе-үе болоод машиндагдаһан һү уулгажа, үбһэ, зелёнко ба бусад тэжээл эдюулжэ һургаха шухала. Тэрэшэлэн үдэр бүри сэбэр агаарта гаргажа дадааха хэрэгтэй. Зоотехническэ энэ шэнэ аргые хүдэлмэридөө хэрэглэжэ, үнеэдэй һү үгэлгые энэ жэлдэ бүри дээшэлүүлхэ зорилготойбди, — гэжэ Бохина дүүргэбэ.

Һүүлээрнь тугалнуудые эхэһээнь таһалан түлжүүлжэ байһан энэ фермын һаалишад Дулгар Жанова, Дулма Бадмаева, Дарима Дарматарова, Дулма Тулухеева, Мария Дугарова гэгшэд өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэд.

Мүнөө энэ фермынхид 40 гаран тугал абаад, тэдэнэйнгээ олонхиинь эхэһээнь таһалаад түлжүүлжэ байна. Тэдэнэр энэ жэлдэ 68 үнеэнэй тугалнуудые эхэһээнь таһалан түлжүүлхэ юм.

Байкало-Кударын аймагай колхознигуудай уряалаар социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ гэжэ шиидэһэн энэ фермын малшад малайнгаа харууһалтые һайжаруулхын ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр оролдожо байнад.

Малажалые культурнаар эрхилхэ тухай заабари үгэдэг тула Евдокия Моисеевна Бохина энэ фермынхидтэ хүндэтэй айлшаниинь болонхой. Нүхэр Бохина недели бүхэндэ шахуу энэ фермынхидтэ ерэжэ, түрүү малшадай дүй дүршэл тухай хөөрэдэг, тэрээниие бүгэдын шадабари болгохын түлөө малшадай ажал дээрээ хэрэглэхэдэнь туһалдаг байна.

Б. Будажапов.

Манай ороной олохон районуудта, илангаяа Хойто зүгтэ, Сибирьтэ, Дальна Востогто болон бусад областьнуудта модо бэлэдхэл үргэн фронтоор ябуулагдажа байна. Мүнөө модо бэлэдхэлэй гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ харюусалгатай үе ерээ. Ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд коммунизмын агуухэ барилганuудта ехэ хэмжээнэй модо үгэхын түлөө тэмсэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вельскэ леспромхоздо (Архангельска область) модо ашаалха ба шэрэхэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Эрхим ажалаараа шалгарнад

Хандагайн леспромхозой шофернууд болон тракторстнууд сезонно модо бэлэдхэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө үндэр показательнуудые туйлана.

Жэшээлхэдэ, модо бэлэдхэлэй Наринай участогай шофер Холмогоров автомашинадаа техническэ һайн харууһа хэдэг байһанай ба ажалайнгаа сагые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар модо шэрэлгын үдэр бүринигээ нормые 150 процентһээ доошо бэшэ дүүргэжэ, леспромхоз дотороо хүндэтэй болоо.

Мүн Хандагайн лесоучастогай шофер Данчинов стахановска һарын үедэ 1040 кубометр модо шэрэхэ уялга абаад, тэрээнээ мартын 15-да нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ. Иимэрхүү показательнуудтай бэшэшье шофернууд модо бэлэдхэлэй участогуудта олон болонхой.

Мүн шофернуудһаа тракториснууд гээгдэнэгүй. Жэшээнь, модо бэлэдхэлэй Улунта гэжэ участогай тракторист нүхэр Иннокентий Эрдынеев модо таллуулгаар февраль һарын даалгабарие 115 процент дүүргээд, март һарын гараһанһаа хойшо үдэр бүриингөө даалгабарие 110 процентһээ доошо бэшэ дүүргэнэ. Нүхэр Еремеевэй хүтэлбэрилдэг мастерска участогай тракторстнууд Коновалов, Трифонов гэгшэд нормоёо 110—115 процент дүүргэнэ.

Шофернуудай, тракторстнуудай һайнаар ажаллахатай хамта, модо бэлэдхэлэй олонхи участогуудта модо ябталагшад, модые гэшүүһэнһээнь сэбэрлэгшэд үндэр показательнуудые туйлана.

Леспромхозой ба модо бэлэдхэлэй участогуудай хүтэлбэрилэгшэд стахановецуудай эршэтэ ажалые дэмжэжэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые бүхы хүдэлмэришэдэй дунда нэбтэрүүлхэ уялгатай.

К. Халбаев.

Модоной заводойхидой амжалта

Урда урда жэлнүүдтэ үзэгдэһэн дутагдалнуудаа усадхажа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар, Улан-Удын модоной заводой коллектив 1952 ондо үйлэдбэриин эрхим амжалтануудые туйлаа һэн. Энэ жэлдэ амжалтаяа улам арбидхажа байна.

...Үглөөнэй 9 час болохын урда тээ модоной заводой хашаагай үүдэнэй дэргэдэ хүнүүд олоороо суглараад, «Молни» уншана. Тэндэнь иигэжэ бэшээтэй: «Манай завод табадахи сталинска табан жэлэй түрүүшын 2 жэл 2 һара соо модо хюрөөдэхэ түсэбөө мартын 1-дэ 114 процент дүүргээд, мүнөө байгша оной июнь һарын түсэбтэ оруулан 2850 кубометр модо хюрөөдэжэ, бэлэн продукци болгобо. Нүхэдүүд! Шэнэ сталинска табан жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэе!»

Үдэрэйнгөө даалгабарие тус тустаа 160—180 процент дүүргэдэг рамщик Григорий Зубарев, хюрөө тодхогшо Азамат Минязев хоёр: «Энэ үшөө юуншье бэшэ — модо урадхуулгын сезоной эхилхэдэ социалистическэ мүрысөөн бүри үргэнөөр дэлгэржэ, одоол ажал гэээшэ бусалха» гэжэ мэдүүлнэ.

Мүнөө тус завод модо хюрөөдэхэ энэ һарынгаа түсэбые мартын 23 дүүргээд, ехэхэн хэмжээнэй хюрөөдэһэн модо түсэбһөө гадуур үгэжэ байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ завод үйлэдбэриингөө даалгабарие үдэр бүри 130—140 процент дүүргэнэ.

Һаяхан заводой коллективэй суглаан боложо, СССР-эй Верховно Соведэй IV сессиин баталан абаһан хуулинууд ба тогтоолнуудтай хүдэлмэришэд танилсаад бүримүһэн һайшааба.

Ц. Дондуков.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Муугаар ажалладаг клуб

Закаменай аймагай Санага тосхондохи хүдөөгэй клуб (даагшань Д. Доржиев) ажалшадай эрилтые хүсэд хангана гүй. Клуб үбэлэй үедэ һаадгүй ажаллахаар заһабарилагдаагүй дээрэһээ досоонь ороходо ходо хүйтэн байдаг. Энэ клуб һайн һаа һарадаа 3—4 дахин түлигдэдэг ба нээгдэдэг байна. Нэгэдэхеэр, киногой ерэхэдэ, хоёрдохёор, суглаанай болоходо нээгдэнэ.

Клуб соо ороходо шорой тооһон дүүрэн, ехэ муухай байдаг. Клубай дэргэдэ ураһайханай самодеятельностиин кружогууд эмхидхэгдээгүй байһаар. Эндэ лекци, элидхэлнүүд уншагданагүй, хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй. Клубай совет эмхидхэгдээгүй.

Энэ клубай хүдэлмэрие тон һайнаар эмхидхэжэ боломоор юм. Энэ тосхондо эдэбхи шадабаритай залуушуул, хүдөөгэй интеллигентнэр олон. Медицинскэ пункт, долоон жэлэй һургуули, сомоной Совет, хэлхээ холбооной отделени, сельпогой правлени гэхэ мэтэ олон эмхи зургаанууд эндэ ажаллана. Колхозой болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэй нигта холбоотойгоор ажаллаа һаа, хүдөөгэй клубай хэхэ хүдэлмэри бүришье ехэ бшуу. Теэд клубай хүдэлмэрие һайжаруулхын түлөө хэншье оролдоногүй.

Энэ клубай тон муугаар хүдэлмэрилжэ байһанда нүхэр Доржиев (даагшань) зэмэтэй. Теэд клубай хүдэлмэридэ сомоной Соведэй анхаралаа табидаггүйнь гайхалтай.

Д. Найданов.

Радио саг соогоо дуугарнагүй

Курумканай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз радиоузел тодхоһоор дүрбэн жэл болобо. Түрүүшын жэлнүүдтэ тус радиоузел һайнаар хүдэлмэрилдэг байгаа. Теэд, мүнөө эндэхи ажалшад радио саг соогоо шагнажа, һүүлэй һонинуудые дуулаха аргагүй болошоо. Юуб гэхэдэ, радист О. Раднаев өөрынгөө ажалда хойрогоор хандана, радио саг соонь дамжуулнагүй.

Радиоузелаа харууһагүй орхидог дээрэһээнь тэрэнэй зарим частьнууд шатажа, хүдэлхөө болишонхой. Иимэ ушар оло дахин үзэгдэһэн байна. Теэд колхозой правлени радиоузелай хүдэлмэрине һайжаруулха хэмжээ абанагүй.

К. Ринчинов.

Малшад эд бараагаар хангагданагүй

Мухаршэбэрэй аймпотребсоюзай Октябриин сельпогой мэдэлэй магазин «Үнэн» гэжэ томодхогдоһон колхозой 1-дэхи бригадада бии юм. Магазинай продавец Ш. Батуев малшадые эд бараагаар хангахые оролдоногүй, фермэ ба гүүртэнүүдээр нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй. Тиимэһээ малшад үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар, жэшээлхэдэ, сай, зуруул, тамхи, дабһа, мылэ ба бусад юумээр ходо дутадаг. Тэдэнэрэй 8—9 километрын газарта байһан магазинда ошоходонь, магазин хаалтатай байдаг. Мүнөө магазин 2—3 һарын туршада ходо хаалтатай байна. Октябриин сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Тыкин энээн тухай һайн мэдэжэ байбашье, һаналаа табинагүй.

А. Цыбикмитов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Зал соо тооһотой, шууяатай...“

Иимэ гаршагтайгаар манай газетэдэ толилогдоһон бэшэг соо Курумканай аймсоведэй гүйсэдкомой кинофикациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай эрилтые хангана гүй, кино муугаар харуулна гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Батуевай мэдээсэһэнэй ёһоор, заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Тус бэшэг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин ба кинофикациин таһагуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Ажалай заршам саг үргэлжэ эбдэдэг байһанай түлөө мотористнууд Бахмутов ба Сапельцев ажалһаа гаргагдаба. Сапельцев хуулиин харюусалгада хабаадуулагдаһан байна. Кино харагшадта хэрзэгы шэрүүнээр хандадаг байһан тус таһагай контролер Кулакова ба кассир Толстихина зэмэдэ хүртэбэ. Киногой билет худалдалгые гуримшуулха, кино харуулга һайжаруулха талаар зохихо хэмжээн абтаа.

Мүн культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине ба кино харуулгые һайжаруулха тухай асуудал ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй сесси дээрэ хэлсэгдэһэн байна.

Дабһатай омуль яахадаа „үжөөб?“

Манай газетэдэ иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон фельетон соо Закаменай аймпотребсоюзай Бур-Цакирай сельпогой түрүүлэгшэ Гуржапов худалдаа наймаанай гурим эбдэнэ, сельпогоо ехэхэн хэмжээнэй гарзада оруулаа гэжэ хэлэгдэһэн юм.

Фельетон соо заагдаһан баримтанууд булта тодороо. Бур-Цакирай сельпогой пайщигуудай суглаан дээрэ Гуржапов түрүүлэгшын уялгаһаа гаргагдаба. Гүрэнэй мүнгэ үриһэн ба үбэрнэлһэнэйнь түлөө, тэрэнэй хэрэг мүрдэлгын органуудта үгтэбэ. Энээн тухай манай редакцида Бурмонкоопсоюзай эмхидхэлэй-шалгалтын таһагай начальник нүхэр Имеюхоев мэдээсэбэ.

Завод дотороо арбилалтын гуримые наринаар сахихын түлөө

...ийн XIX съездээр хараалаг...а асари ехэ зорилгонуудые со...э арад мүнөө туйлай ехэ дэб...ын оршон байдалда бэелүүлжэ ... Доторой резервнүүдые ша...раар хэрэглэһэнэй, арбилалтын ...ые сахиһанай, предприятинуу...арзые хорооһоной, үйлэдбэ... өөрынь үные химдаруулһанай, ...ын тоосоое бэелүүлһэнэй ба ...жальна ресурснуудые арбилһа...ашаар нилээд ехэ хэмжээнэй ...ышленна нөөсэ хэхэ гээшэ ... мүнөө үедэ туйлай ехэ удха...ртай байна.

...циалистическэ байгуулалта бол... арбилалтын гуримые наринаар ...а бүхы арга боломжо бии ...о. Энэ общество хадаа «эрхим ...техникын база дээрэ социа...листическэ үйлэдбэрилгые таһалга...й ургуулха, нарижуулан һай...улха зэргээр бүхы обществын ...ргэлжэ ехэ болодог материаль...культурна эрилтэнүүдые эгээн ...хангаха» гэһэн социализмын ...омическа гол хуули ёһые ба...лан хүгжэнэ. Тиимэһээ со... хүнүүд социалистическэ ...бэридөө туйлай ехэ анха... хандуулна. Тэдэнэр со...листическэ мүрысөөндэ эдэбхи...ээр хабаадалсажа, ажалай бү...эе саг үргэлжэ дээшэлүүлхын, ...эй эд болон материалнуудые ...хын, түхеэрэлгэнүүдые шада...ээр хэрэглэхын, гаргаһан про...нгаа шанарыень һайжаруул...а өөрынь үные улам химда...ын түлөө оролдоно.

Үнгэрэгшэ 1952 ондо манай заводой коллектив гаргаһан продукциингаа өөрынь үные химдаруулха, үлүү гаргашые хорооха талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаа.

Заводоймнай коллектив 1951 ондо ванна пеэшэнгые болон шэл таталгын каналые һэльбэн шэнэдхэхын тулада ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Энэ хадаа сонхын шэл үйлэдбэрилгые нилээд ехээр дээшэлүүлхэ арга боломжо заводто олгоһон байха юм. Тиигэжэ 1952 ондо 1951 онойхидо орходоо нэгэ миллион хахад квадратна метр үлүү ехэ шэл гаргагдаа. Нэгэдэхи сортын шэл гаргалга мүн лэ нилээд дээшэлүүлэгдээ. Завод 1952 ондо валовой продукци гаргалгынгаа түсэбые 1951 онойхидо орходоо 80,3 процент үлүү ехээр дүүргэһэн байна.

Продукциин шанарые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Түсэбһөө гадуур нэгэдэхи сортын шэл гаргаһанай ашаар нэгэ миллионһоо үлүү түхэриг мүнгэн арбилагдаа.

Продукциин өөрынь үные химдаруулгаһаа мүн лэ ехэ хэмжээнэй мүнгэн зөөри арбилагдана. Жэшээлхэдэ, 1952 ондо гаргагдаһан нэгэ хайрсаг шэлэй өөрынь үнэ урда жэлнүүдэйхидэ орходоо 14,3 процентээр химдарһан байна. Продукциин өөрынь үные химдаруулгаһаа, бүхы дээрээ 700 мянган түхэригэй алмалта хэгдэһэн байна. Социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан заводой эрхим мастернууд нүхэд А. И. Лоскутов, П. Ф. Аксенов, В. М. Матвеев, М. А. Петушков, Ф. В. Жуков болон бусад жэлэй туршa соо 111 тонно түүхэй эд арбилһан байха юм.

Газификацилгые зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар нэгэ миллион 300 мянгаһаа дээшэ түхэригэй 180 тонно түлишэ арбилагдаа. Заводой техник нүхэр Еремин газогенераторнуудые нарижуулан һайжаруулһан байха юм. Элдэб ашаа тээлгын ба газар малталгын машинануудые хэрэглэһэнэй ашаар хүдэлмэришэдэй ажал нилээд хүнгэдхэгдөө, тиигэжэ 1952 оной туршада 180 мянган тонно шахуу элдэб ашаанууд зөөгдэһэн байна. Заводой транспортна цехын хүдэлмэрилэгшэд гансашье бии байһан механизмнуудые ашаглана бэшэ, харин шэнэ машинануудые зохёон байгуулна. Жэшээлхэдэ, шофер Власенко тон простой ба таатай зохид модон самосвал зохёогоо.

1952 ондо шэл зүһэлгэ механизировалэгдээ. Тиигэжэ шэл зүһэгшэдэй тоо нилээд үсөөрөө. Түлишэ ехээр арбилхын түлөө мүнөө газостанци дээрэ дабирхай галдагдана. Хэрбээ мүнөө шихтдэ Черемховско шулуу нүүрһэ хэрэглэдэг байгаа һаа, саашадаа модонһоо гараһан согой үлэдһые хэрэглэдэг боложо байнабди. Нёдондо жэлдэ агрегатдууд болон түхеэрэлгэнүүдые тодхохо, монтаж хэхэ хүдэлмэридэ хэдэн зуу мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаһан байгаа.

Манай заводой коллектив энэшье жэлдэ үйлэдбэриин нилээд горьтойхон амжалтануудые туйлажа байна. Жэшээлхэдэ, 1953 оной 2 һара 20 үдэр соо түсэбһөө гадуур 350 мянган түхэригэй валовой продукци гаргагдаба. Ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлһэнэй ашаар түсэбһөө гадуур 7 мянган квадратна метр шэл үйлэдбэрилэгдэбэ.

Гансахан март һарын 20 хоног соо түсэбэй ёһоор 55 процент эрхим зэргын шэл үйлэдбэрилэгдэхэ байһан аад, 82 процент эрхим зэргын шэл үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые хэһэнэй ашаар хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 11 процентээр дээшэлээ, тэрэшэлэн тэдэнэрэй салин хүлһэниишье нилээд ехэ болоһон байха юм. Гол үйлэдбэридэ ажалладаг хүдэлмэришэдэй салин хүлһэниинь илангаяа ехээр дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, мастернууд В. И. Барышников, В. М. Матвеев, Е. А. Огурцов, М. А. Петушков гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ тус бүридөө 19 мянган түхэриг салин абаһан байна. энэнь 1951 онойхидо орходоо 20 процент үлүү ехэ болоно. Иимэ нүхэд заводой хүдэлмэришэдэй дунда үсөөн бэшэ юм. Эдэ тоо баримтанууд манай хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэнэй саг үргэлжэ дээшэлжэ байһые гэршэлнэ.

Хэрбээ бидэнэр бии байһан арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглээ һаа, үшөө ехэ амжалта туйлаха байгаабди. Зүгөөр манайда технологическа гурим һайнаар сахигданагүй. Энээнһээ боложо шэл бүтээлгэ удааруулагдана, шанарынь муудана. Үнгэрэгшэ жэлэй июль һарада газостанцидахи горловина болон сифонуудынь муу харууһанда байһан дээрэһээ тоһоор дүүрэшэһэн байгаа, тиигэжэ ванна пеэшэнэймнай температура доошоо ороһон юм. Энээнһээ боложо 100 мянган квадратна метр шэл гүрэндэ дутуу үгтэһэн байна. Заһабарилгын муугаар хэгдэһэнһээ боложо шэл бүтээн гаргаха ноябрь һарын түсэб мүн лэ һаатаһан байгаа. Иимэ ушарһаа продукциин өөрынь үные химдаруулха, алмалта хэхэ ямаршье арга боломжын үгы байһаниинь мэдээжэ. Ашаалха ба буулгаха хүдэлмэринүүд заводто үшөөл багаар механизацилагдаһан тула мүнөө энэ хүдэлмэринүүд ехэнхидээ гараар бүтээгдэнэ. Багсалалгын цехын начальник нүхэр Ивановой, заводой главна конструктор нүхэр Гендлинэй гэмээр шэлые хайрсаг соо механическаар багсалха арга мүнөөшье болотор зохёогдоогүй байһаар. Шэлэй хайрсаг ехэ үнэтэйгөөр хэгдэнэ. Яахадааб гэхэдэ, модо хюрөөдэдэг рама зохихо хабтагайнуудые хюрөөдэн гаргажа шаданагүй.

Завод 1952 ондо һайн шанартай Харгинска элһые шэл хайлуулгада үшөөл хэрэглэжэ шадаагүй. Хэрбээ тэрэ элһые хэрэглэбэл шэлэй шанар нилээд һайжарха байгаа. Машинно-ванна цехтэ вентиляциин үгы байһан дээрэһээ хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ доошолно. Юуб гэхэдэ, сэбэр агаарай бага дээрэһээ эндэ зунай сагта хүдэлмэришэдэй ажаллахань ехэ бэрхэтэй байдаг.

Манай хүнүүдэй һай һайн үүсхэлнүүдые зарим ушарта дэмжэжэ шаданагүйбди. Үнгэрэгшэ жэлэй нэгэдэхи кварталда шэл бүтээхэ түүхэй эд арбилхын түлөө машинно-ванна цехтэ мүрысөөн дэлгэрһэн юм. Тиигэжэ жэлэй түрүүшын хахадта 300 тонно шэл бүтээхэ түүхэй эд арбилагдаһан байгаа. Гэбэшье, мүрысөөе тус цехын хүтэлбэрилэгшэдэй ёһотойгоор ударидаагүй дээрэһээ ямаршье арбилалта хэгдэхээ болишоһон байна.

Хэрбээ манай цехүүдтэ ажахын тоосоон ёһо тэдыгээр бэшэ, харин болотоор бэелүүлэгдээд байгаа һаа, продукциин өөрынь үные химдаруулха ба үлүү гаргашые хорооходо ябадалда нилээд ехэ амжалта туйлагдаха байна. Үйлэдбэри дээрэхи бүхы гаргашануудые наринаар хинан шалгахын тула бүхы цехүүдтэ ажахын тоосоое бэелүүлхэ гээшэ зайлашагүй шухала байна.

Арадуудай агуухэ вождь И. В. Сталинай ҫаһа бараһантай дашарамдуулан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй болон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй арадтаа хандахадань, Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводто олон хүнэй хабаадалгатай митинг болоо. Тэрэ митинг дээрэ заводой коллектив дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаһан байна. Мүнөө шэл отологшод байгша оной декабриин 21 болотор жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын ба түсэбһөө гадуур нэгэ миллион түхэригэй валовой продукци гаргахын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Түүхэй эд, түлишэ болон электроэнерги гамтайгаар гаргашалһанай, технологиие һайжаруулһанай ба ажалые хүнгэдхэһэнэй ашаар заводой коллектив абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, продукциин өөрынь үные улам химдаруулжа, энэ жэлдэ түсэбһөө гадуур гүрэндэ нэгэ миллион түхэригэй олзо оруулха байна.

Д. БОЛСОХОЕВ,
Улан-Удын шэлэй механизированнэ заводэй директор.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн VII сесси

Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 20. (ТАСС). Мартын 19-нэй заседани дээрэ Политическэ комитет буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комиссиин элидхэлые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Заседани дээрэ үгэ хэлэһэн Англиин, Голландиин, Шэнэ Зеландиин ба Грециин түлөөлэгшэд буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комисси урдаа табигдаһан зорилгоёо дүүргээгүй гэжэ мэдэрбэ. Гэбэшье, американска делегат Гросстол адляар, тэдэнэр США, Англи ба Франци бэшэ, харин Советскэ Союз комиссиин амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэ ябадалые һаатуулһан хэбэртэйгээр харуулхые оролдобо.

Мартын 18-най заседани дээрэ США-гэй түлөөлэгшын ба Политическэ комитедэй мартын 19-нэй заседани дээрэ английска делегадай хэлэһэн үгэнүүд юу гэршэлнэб гэхэдэ, тэдэнэр буу зэбсэгүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые бодото дээрэнь хороохо, атомна зэбсэг хорихо ябадалда һаад хэжэ үргэлжэлһөөр.

Тэрэнэй һүүлээр СССР-эй түлөөлэгшэ В. А. Зорин үгэ хэлэбэ. Зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа асуудалаар советскэ делегациин баримталһан хараа бодолые Зорин тодорхойгоор харуулаа.

Энэ оной мартын 15-да СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленков хадаа «Эб найрамдал хамгаалхые хүсэдэг гүрэнүүд Советскэ Союзай амгалан баталбэхи политикада мүнөө үедэ, мүн ерээдүйдэ этигэжэ болохо юм» гэжэ хэлэбэ. Зорин эдэ үгэнүүдтэ комитедэй анхаралые хандуулаа.

Советскэ Правительствын толгойлогшын мэдүүлгэ эб найрамдал хамгаалха ба дай тохёолдуулхагүй гэһэн советскэ арадай эрмэлзэлгые харуулна гэжэ Зорин хэлэбэ. Дэлхэйн бүхы арадууд энээн тээшэ эрмэлзэнэ.

Буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комиссиин хүдэлмэрие шэнжэлхэ зуураа, Зорин хадаа 3 гүрэн (США, Англи ба Франци) ба нэн түрүүн Холбоото Штадууд буу зэбсэгүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, атомна зэбсэг заабол хорихо, мүн энэ хорилто бэелүүлгэдэ уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтоохо хэрэгые таһалдуулһан гол гэмтэд мүн гэжэ харуулаа. Буу зэбсэг хуряаха комиссида эдэ гүрэнүүдэй баримталһан хараа бодолые шүүмжэлхэ зуураа, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ резолюциин иимэ проект оруулба:

«Буу зэбсэг хуряаха комиссиин элидхэл хаража үзөөд, Генеральна Ассамблей,

Буу зэбсэг хуряаха комиссиин нэрые тус комисси зүүһэн болобошье, үнэн хэрэг дээрээ энэ үе соо тэрэнэй ажал-ябуулгань буу зэбсэгүүдые ба зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо хэмжээ-ябуулганuудые бэелүүлгэдэ, атомна зэбсэг болон хүнүүдые олоор хюдаха бусад буу зэбсэгүүдые хорилгодо шэглүүлэгдээгүй, энэ комисси буу зэбсэг хуряаха асуудалнуудые хаража үзэхэ ябадалые мүнөө хүрэтэр һаатуулаа гэжэ тэмдэглэнэ,

Буу зэбсэг хуряаха комисси, илангаяа США-тэй, Франциин ба Великобританиин түлөөлэгшэд буу зэбсэгүүдые хороохо тухай асуудалые тус тус гүрэнүүдэй буу зэбсэгүүд тухай тагнуулай мэдээ хуули бусаар абаха тухай асуудалаар һэлгэхэ гэжэ нэгэнтэбэшэ һэдэбэ, буу зэбсэгүүдые хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тухай шиидхэбэриин абтахада, өөһэдынгөө буу зэбсэгүүд тухай бүрин мэдээнүүдые ООН-до бүхы гүрэнүүдэй эльгээхэ уялгатай байһан ябадалые тоодо абаагүй гэжэ **тодорхойлно.**

Буу зэбсэгүүдые хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тухай СССР-эй делегациин оруулһан дурадхалнуудые буу зэбсэг хуряаха комиссиин үзэмжэдэ Генеральна Ассамблейн зургаадахи сессиин дамжуулан үгэһэн ябадалые, мүн эдэ дурадхалнуудые мүнөө хүрэтэр тус комиссиин хаража үзөөгүй байһые хараадаа абажа,

Генеральна Ассамблейн **тогтоохонь:**

1. Түрүүшын ээлжээндэ агууехэ гүрэнүүдэй—США-гэй, СССР-эй, Великобританиин, Франциин ба Хитадай буу зэбсэгүүдые хороохо ябадал хараадаа абажа, буу зэбсэгүүдые хороохо бодото хэмжээнүүдые хаража үзэхэ, мүн атомна зэбсэг, бактериологическа зэбсэг ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад буу зэбсэгүүдые заабол хорихо тухай, эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтоохо тухай асуудалые шиидхэлгэдэ дары эхилжэ орохыень буу зэбсэг хуряаха комиссие уялгалха.

2. Энэ тогтоолой бэелэлтэ тухай элидхэлые 1953 оной июлиин 1-һээ ороитонгүйгөөр Аюулгүйн Соведтэ ба Генеральна Ассамблейдэ хүргэхыень буу зэбсэг хуряаха комиссие уялгалха».

НЬЮ-ЙОРК, мартын 21. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха комиссиин элидхэлые Политическэ комитедэй үсэгэлдэр үглөөнэй ба үдэрэй заседанинууд дээрэ зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

НЬЮ-ЙОРК, мартын 22. (ТАСС). Үсэгэлдэр Политическэ комитет буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комиссиин элидхэлые ба энэ элидхэл тушаа резолюцинуудай проектнүүдые зүбшэн хэлсэжэ дүүргэбэ.

Буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комиссиин хангалтагүй хүдэлмэриин дүнгүүдые тэмдэглэхэ зуураа, Индиин түлөөлэгшэ Менон иигэжэ мэдүүлбэ: Генеральна Ассамблей дээрэ ба ООН-эй бүхы органуудта Хитадай Арадай Республикын хуулита түлөөлэгшэдэй һуурияа эзэлээгүй сагта, ООН-до буу зэбсэг хуряаха проблемые зүбшэн хэлсэлгэ амжалтатай байжа шадахагүй. Буу зэбсэг хуряаха хүдэлмэридэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахиха бүхы хэмжээ-ябуулганuудта тэдэнэй хабаадалга тон шухала байха, уласхоорондын түгшүүрилые зайлуулгада туһалха юм.

Буу зэбсэгүүдые хороохо, атомна, бактериологическа ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад буу зэбсэгүүдые хороохо ябадалда шэглүүлэгдэһэн бүхы дурадхалнуудые минии делегаци дэмжэхэ юм гэжэ Индиин түлөөлэгшэ заагаа.

Эб найрамдалые бодото дээрэнь хангаха ба шэнэ дайнай аюул зайлуулхые хүсөө һаа, ООН болбол буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрэлгэ зогсоохо хэмжээнүүдые абаха, буу зэбсэгүүдые бодото дээрэнь хороохо ба агрессиин зэбсэг болоһон атомна зэбсэгые хорихо ябадал туйлаха ёhотой гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ В. А. Зорин тэмдэглэбэ.

Советскэ делегациин нэгэтэбэшэ иигэжэ мэдүүлһэниие В. Зорин һануулба:

Нэгэдэхеэр, буу зэбсэгүүдые хороохо ба атомна зэбсэг хорихо тухай шиидхэбэриин абтаһан дары, Советскэ правительство атомна зэбсэг тухай ба харин газар дээрэхи сэрэгэй базанууд тухай мэдээнүүдые оруулалсаад, бүхы буу зэбсэгүүд болон зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай бүхы мэдээнүүдые табиха гэжэ һаналаа мэдүүлнэ.

Хоёрдохёор, Советскэ Союз саг үргэлжэ уласхоорондын нарин шанга хиналта ба инспекци хэхын түлөө тэмсэнэ. Уласхоорондын хиналта хэхэ тухай Генералиссимус И. В. Сталинай хэлэһэн үгэнүүдые Белорусска ССР-эй делегациин толгойлогшын дурдаһан ябадал энэ асуудалаар Советскэ Союзай хараа бодол тухай тон тодорхойгоор хэлэнэ, энэ мэдүүлгэ тушаа тайлбари хэхэ хэрэггүй байна.

Гурбадахяар, уласхоорондын инспекциин эрхэнүүд буу зэбсэгүүдые хуряаха тухай комиссиин элидхэл тушаа советскэ делегациин хэлэһэн түрүүшын үгэ соо тодорхойгоор тайлбарилагдаа. Советскэ делегаци энээниие мүнөө дахин дабтахые шухалада тоолоногүй.

Голосованиин гурим тушаа США-гэй делегат Гроссой ба зарим бусад делегадуудай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, буу зэбсэг хуряаха ООН-эй комиссиин элидхэл тушаа резолюцинуудай проектнүүдые голосовалба.

Резолюциин советскэ проект тушаа голосовани энэ проектын параграфуудаар тус тустань болобо. Генеральна Ассамблей «түрүүшын ээлжээндэ агууехэ гүрэнүүдэй — Америкын Холбоото Штадуудай, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Великобританиин, Франциин ба Хитадай буу зэбсэгүүдые хороохо ябадал хараадаа абажа, буу зэбсэгүүдые хороохо бодото хэмжээнүүдые хаража үзэхэ, мүн атомна зэбсэг, бактериологическа зэбсэг ба хүнүүдые олоор хюдалгын бусад буу зэбсэгүүдые заабол хорихо тухай ба эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтоохо тухай асуудалые шиидхэхэ ябадалда дары эхилжэ орохыень буу зэбсэг хуряаха комиссие уялгална гэжэ тогтооно» гэһэн СССР-эй резолюциин проектын параграфай түлөө 14 делегаци (СССР, УССР, БССР, Чехословаки, Польша, Инди, Индонези, Иран, Сири, Саудовско Арави, Афганистан, Йемен, Ирак, Египет) голосовалаа. 6 ороной делегаци (Бирма, Боливи, Чили, Аргентина, Мексика ба Эфиопи) голосованиһаа арсаба. 40 ороной түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо США, Англи ба Франци резолюциин советскэ проектые буруушаажа голосовалба.

Олонхи голосуудые абаагүй ушарһаа, СССР-эй делегациин резолюциин проект һайшаагдаагүй. Бүхы дээрэнь энэ проектын түлөө СССР-эй, БССР-эй, УССР-эй, Чехословакиин, Польшын делегацинууд голосовалба. 13 ороной делегацинууд голосованиһаа арсаба.

Политическэ комитет хадаа США-гэй, Англиин ба Франциин дурадхалнууд соо хэлэгдэһэн принципүүдые өөрынгөө ажал-ябуулгын үндэһэ болгон хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ гэжэ буу зэбсэг хуряаха комиссида һайшаан дурадхаһан, США-гэй ба бусад 13 ороной резолюциин проектые олонхи голосоор һайшааба. СССР-эй, УССР-эй, БССР-эй, Польшын ба Чехословакиин делегацинууд резолюциин энэ проектые буруушаажа голосовалба. Индиин, Бирмын, Саудовско Аравиин, Индонезиин ба Аргентинын делегацинууд голосованиһаа арсаба.

Баруун Германи. Германиин коммунистическэ парти ба прогрессивнэ организацинууд немецкэ арадай шухала зорилгонуудые арад олониитэдэ тайлбарилха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр эб найрамдалда дуратай, единэ, демократическа Германи байгуулхые уряална, правительствын антинациональна политикые элирүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бремендэхи «Безер» гэжэ акционернэ обществын заводой хүдэлмэришэд эбэй договорой түлөө, Германиин нэгэдэлэй түлөө тэмсэхэ гэжэ немецкэ арадые уряалһан листовконуудые барижа ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Эб найрамдалда дуратай, единэ, демократическа Германиин түлөө!

БЕРЛИН, мартын 22. (ТАСС). АДН агентство Дюссельдорфһоо мэдээсэл дамжуулба. «Фрейес Фольк» газетын түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэ зуураа, Германиин Коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ Макс Рейман бундестагта боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые ратификацилга тушаа хэдэн асуудалнуудта харюу үгэбэ.

Аденауэр ба тэрэнэй правительственна коалици боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые олонхи голосоор баталан абаа гэжэ Макс Рейман хэлээ. Энэ зорилгоор, бундестагай байшан зэбсэгтэ хэдэн мянган полициинхид ба солдадуудаар бүһэлэгдэһэн, проволоко хаалтаар хашаалагдаһан байгаа. Полицейскэ сэрэгүүдэй подразделенинүүд бундестагай байшан дотор байрлаба. Тэдэнэр эзэмдэгшэ сэрэгүүдтэй радио-холбоотой байба. Полицейскэ иимэ хэмжээнүүдые абаһан ушарһаа, немецкэ хүн зон депутадуудта ойротожо шадаагүй. Бундестагта болоһон голосовани хашалтаар хэгдэбэ. Бундестагай байшан дотор Аденауэрэй ба Лерэй дуудажа асарһан солдадуудай байһан ушарһаа энэ хашалта бэелүүлэгдэбэ.

Договорнуудай түлөө голосовалхые олонхи депутадуудай зүбшөөһэн ябадал немецкэ арадай нэгэн һаналта дура хүсэлдэ ехэ муухайгаар зүришэнэ. Немецкэ арад договорнуудые эрид шууд буруушаана, дүрбэн гүрэнэй зүблөө зарлахын түлөө, Германитай эбэй договор баталхын түлөө, Германиин нэгэдэл һэргээхын ба эзэмдэгшэ сэрэгүүдые гаргахын түлөө голосоо улам шангаар үргэнэ.

Фашистска полицейскэ терророй оршон байдалда, арадай нэгэн һаналта дура хүсэлдэ эсэргүү абтаһан энэ шиидхэбэри немецкэ арадта уялга боложо хэзээшье шадахагүй юм. Немецкэ арад боннско ба парижска договорнуудые үнэнтэ гэжэ тоолоногүй, тэдэнэр морально-политическэшье, юридическэшье хуулита хүсэгүй байна.

Сэрэгэй договорнуудые бэелүүлгэдэ һаад хэхын тулада, Германида ба Европодо эб найрамдал хангахын тулада, немецкэ арад юу хэхэ ёhотойб гэһэн газетын түлөөлэгшын асуудалда Макс Рейман иигэжэ харюусаба:

Бундестагта хэлэһэн үгынгөө түгэсхэлдэ, би, коммунистическэ партиин даалгабаряар, эб найрамдал хүсэгшэ бүхы немецүүдэй үмэнэһөө немецкэ арадай эрилтые табан пунктаар харуулааб: дүрбэн гүрэнэй зүблөө зарлаха, эбэй договор баталха, эзэмдэгшэ сэрэгүүдые гаргаха, мүн Германиин нэгэдэлые һэргээхэ, немецүүдэй хоорондо хэлсээ хэхэ, бүхы Германи дотор национальна суглаанда сүлөөтэ һунгалта хэхэ. Немецкэ арад Германска нацын шухала интересүүдтэ таараха эдэ эрилтэнүүдые бэелүүлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн эмхидхэхэ ёhотой. Арадта харша политикаяа бэелүүлхэдээ, сэрэгэй полицейскэ частьнуудай туһаламжатайгаар, гүрэнэй переворот хэхэ методүүдые хэрэглэһэн Аденауэрэй правительство унагаагдаха ёhотой. Сэрэгэй-фашистска диктатура тогтоохые эрмэлзэдэг аденауэровскэ политикада арад һаад хэхэ ёhотой.

Немецкэ арад энээниие бэелүүлхэ хүсэтэй юм. Хүдэлмэришэн анги предприятинууд дээрэ ба профсоюзуудта тэмсэлэй нэгэдэл дары туйлаха ёhотой. Хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо бэелүүлэгдэхэ, сэрэгэй энэ политикада эдэбхитэйгээр эсэргүүсэхын тулада, эб найрамдалай, нэгэдэлэй ба бэеэ дааха байдалай түлөө тэмсэхын тулада немецкэ арадай патриотическа бүхы хүсэнүүд түргөөр нэгэдүүлэгдэхэ ёhотой.

Энэ тэмсэлдэ немецкэ арад нэн түрүүн залуушуултай нэгэдэхэ ёhотой, ушарынь арадта харша Аденауэрэй политика залуушуулда аюул тохёолдуулна. Манай арадай ба залуушуулай хамтын тэмсэл дэлхэйн шэнэ дайнда немецкэ залуушуулые намнан абаашаха гэһэн гадаадын ба дотоодын империалистнуудай түсэбые эбдэхэ юм гэжэ Макс Рейман түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Боннско сэрэгэй хэлсээндэ эсэргүүсэнэ

БЕРЛИН, мартын 23. (ТАСС). Немецкэ арад боннско ба парижска сэрэгэй договорнуудые бундестагай ратификацилһан ябадалые эрид шангаар буруушаана.

Мартын 22-то Баруун Берлинэй 3 мянга гаран хүнүүд Аденауэрэй антинациональна политикада эсэргүү протест мэдүүлхын тула митингдэ суглarба. Абаһан резолюци соогоо тэдэнэр немецкэ арадай дура хүсэлдэ зүришэн боннско бүлэгэй баадхахые һэдэһэн сэрэгэй договорнуудые эрид шангаар буруушааба.

Дюссельдорфһоо АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, демократическа Германиин национальна фронтын баруун германска комитет хүн зондо уряатайгаар хандаба, сэрэгэй договорнуудта эсэргүү Германиин нэгэдэл һэргээхын түлөө тэмсэл дэлгэрүүлхыень хүдэлмэришэд, таряашад ба интеллигенциие уряалба.

Боннско ба парижска договорнуудые ратификацилгада эсэргүү протестын митингнүүд ба суглаанууд тухай мэдээсэлнүүд Баруун Германиин, мүн Германска Демократическа Республикын бусад олон городуудһаа абтажа байна.

Хемниц городой 100 мянган хүнэй митинг сэрэгэй договорнуудые болюулхын түлөө тэмсэлэй лозунг доро үнгэрөө.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, мартын 23. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр корейскэ Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд Ионьчхониин баруун тээ, мүн Крайпхориин хойгуур американо-английска интервентнүүдэй ба лисынмановска сэрэгүүдэй частьнуудта эсэргүү артиллерийскэ байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 3 самолёт унагаагаа.

Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференци нээгдэбэ

ВЕНА, мартын 22. (ТАСС). Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференци мүнөөдэр Венэдэ нээгдээ. Мүнөө дээрээ 50 гаран ороной делегацинууд Вена ерээд байна.

Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференциие зарлаха австрийска бэлэдхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Макс Фораүэр конференци нээбэ.

Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференци бэлэдхэхэ французска үүсхэлгын комитедэй түрүүлэгшэ Пьер Бурдэ «Залуушуул ба тэрэнэй социальна, экономическа эрхэнүүд» гэһэн гол элидхэл хэбэ.

Конференциин зарлагдахын урда тээ дэлхэйн бүхы оронуудта хэгдэһэн бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри тухай Бурдэ элидхэлэйнгээ эхеэр хэлэбэ. Элдэб мэргэжэлтэй, шажан шүтэлгэтэй ба политическэ үзэл бодолтой хүбүүд, басагадые нэгэдүүлэгшэ олон организацинууд конференциин бэлэдхэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Жэшээлхэдэ, Индонези дотор 87 организацинуудай түлөөлэгшэд уласхоорондын конференцидэ бэлэдхэхэ Национальна комитедтэ оролсобо.

Капиталистическэ, колониальна ба дулдыданги оронуудта залуушуул тон шухала эрхэнүүдээ хаһагданхай байна. Капиталистическэ оронуудта олон арбаад миллион хүдэлмэригүйшүүл тоологдоно, тэдэнэй олонхинь залуушуул болоно.

Политическэ ажабайдалда эдэбхитэй хабаадаха, өөрынгөө организацинуудтай байха, газетэнүүдые хэблэхэ гэхэ мэтын залуушуулай эрхэнүүд тухай Бурдэ тодорхойгоор тогтон хэлэбэ.

СССР-эй ба арадай демократиин оронуудай залуушуулай байдал тухай элидхэлшэ тодорхойгоор хэлэбэ. Тэдэнэй ажабайдал капиталай оронуудтахи залуушуулай хүндэ ажабайдалһаа тад ондоо байна.

Ажабайдалай эрхим һайн условинуудай түлөө, эб найрамдалай түлөө залуушуулай саашанхи тэмсэлэй зам хараалха ябадал уласхоорондын конференциин гол зорилго болоно гэжэ Пьер Бурдэ түгэсхэлдөө зааба.

Бурдэгэй элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэн болоо. Английска залуушуулай түлөөлэгшэ ажаллаха эрхын түлөө, тэгшэ ажалые тэгшээр түлэхын түлөө, студентнүүдтэ үгтэдэг стипенди ехэдхэхын түлөө, мүнөө хэгдэжэ байгаа дайнуудые зогсоохын түлөө, колониальна бүхы арадуудта бэеэ дааһан байдал олгохын түлөө английска залуушуулай тэмсэл тухай хэлэбэ.

Конференцидэ хабаадагшад Индиин делегат Чандра Рой гэгшын хэлэһэн үгые ехэ анхаралтайгаар сонособо. Индиин хүбүүд, басагад зэрлиг шангаар дарлагдана, хэлэшэгүй муухай хүндэ байдалда ажаһууна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Манай залуушуул һайн ажабайдалай түлөө, национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө, мүнөө хэгдэжэ байгаа дайнуудые дары зогсоохын түлөө эрид шангаар тэмсэжэ байна.

Заседани дээрэ Голландиин, Италиин ба бусад оронуудай делегадууд тэрэшэлэн үгэ хэлээ.

Конференциин хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

ШЭНЭ ТРАКТОРИСТН[УУД]

БМАССР-эй хүдөө ажахы[н меха]ханизациин һургуулинууд о[...] ханизаторнуудые һургажа га[...] Илькын һургуулиие 25 трак[тористнууд] дүүргэжэ гараа. Эдэ [...] трактор жолоодохо юм. Т[...] долоон хүниинь бүхы пред[мет] дээрээ 4, 5 гэһэн сэгнэлтэ [...] байна. Таба һарын курсые [...] һэн эдэ трактористнууд өөһэдынгөө МТС-үүдтэ буса[...]

Тэрэшэлэн Сэлэнгын һург[уули] 55 трактористнууд дүүргэжэ[...] Саянтын МТС-эй тракторист [...] Мокров, Бичурын МТС-һээ [...] Илларион Петров, Фира З[...] гэгшэд шалгалтаяа 5 гэһэн [...] тэтэйгээр бариба. Арбан хүн [...] гэһэн сэгнэлтэ абаһан байна.

В. Шнай[...]

Шэнэ зүжэг

Бурят-Монголой ород [...] театрын творческо коллекти[в] хан О. Бальзагай «Хойто [...] һэн зүжэг найруулан табиба.

Түрүүшын зүжэгэй табигда[...] удаа харагшадай конферен[ци] лоhон байна. Энэ конференци[...] Доржи Банзаровай нэрэмжэ[тэ] институдай багша, филолог[ическа] науканuудай кандидат нү[...] Дементьев, студентнэр З. Ко[...] С. Леонова, Л. Крутковская [...] сад театрын коллективэй тво[рческо] амжалтануудые тэмдэглэбэ. [...]сын гол рольнуудые гүйсэ[...] артистнууд нүхэд Черкасов, [...] Тихомиров гэгшэд һайнаар [...] гэжэ тэдэнэр хэлэбэ. Тиихэ [...] зүжэг найруулан табиһан ре[жиссёр] А. П. Белолипецкий ба сцени[...] лап зохёогшо уранзурааша [...] Н. Быстров гэгшэдэй хүдэл[мэри] байһан дутуу дундануудые [...] байна.

Удаань, театрын ахалагш[а ре]жиссер Ю. Н. Решимов ар[...]рай коллективэй зүгһөө кон[ферен]цидэ хабаадагшадта баяр[...] хүргэбэ.

В. Шит[...]

Шатарай турн[ир]

Городок городой физкульт[уурна] спортын комитет шатараар [...]до городой түрүү һуури [...] түлөө эхэнэрнүүдэй шатара[й тур]нир түрүүшынхеэ үнгэргэб[э]. 6 эхэнэрнүүд хабаадалсаа. [...] парти шүүһэн С. В. Соболе[ва] нэрнүүдэй дунда городой [...]ной нэрэзэргэдэ хүртэһэн, үн[...]лэг абаһан байна. Ч. Ж. Луб[...] 2-дохи һуури эзэлбэ.

Мүн эндэ эрэшүүлэй шата[рай ...]дэхи городской чемпионат үн[гэр]дэжэ байна. Тэрээндэ 17 х[...] баадалсана. 13-һаа 10,5 очко [...]лоhон Г. А. Бережнев, И. Л. [...] гэгшэд түрүүлжэ ябаhад.

В. Собо[...]

Һурагшадай саны[...] мүрысөөн

Бичурын аймагай Шэбэр[...]хондо 4 һургуулиин 100 гар[...]рагшадай хабаадалгатайгаар [...] мүрысөөн үнгэргэгдэбэ.

Долоон жэлэй һургуули[...] дунда болоhон мүрысөөндэ [...]тынхид командна түрүү һуури [...]бэ. Буйска һургуулиинхид хо[...] һуурида хүртэбэ.

Дунда һургуулинуудай хо[...]һоо Бичурын дунда һургуули[...] һуури эзэлээ.

ТОБШО ҺОНИНУУД

☆ **Студентнүүдэй** туһа[...] Кяхта городтохи культурин[...]рэлэй республиканска һург[...] студентнүүд амаралтынгаа [...] воскресингээр Маленковой [...]жэтэ колхоздо ошоhон бай[...] студентнэр нэгэ үдэр соо 40 [...] кубометр барилгын модо б[...] тус колхоздо тушааба.

☆ **Һонирхолтой зүжэг.** Б[...] дунда һургуулиин ахалагша[...]суудай һурагшад аймагай [...]рын Байшангай сценэ дээрэ [...]робьевы горы» гэжэ зүжэг [...]ба. Тэдэнэй табиhан зүжэгые [...]шад ехэ һонирхолтойгоор ха[...]

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИП[ОВ]

Мүнөөдэр ки[но]театрнууд

Кинотеатр «ПРОГРЕСС»—новый [...]ной художественный фильм «[...]ные друзья» (в 10, 12 и 14 ч.).

Кинотеатр «ЭРДЭМ» — «Как [закаля]лась сталь» (в 10 и 12 ч.).

Кинотеатр «ХРОНИКА» — «[...]» (в 9 ч. 30 м., 11, 12 ч. 30 м., 15 ч. 30 м.), «Бесприданница» [...] 20 ч. 15 м. и 21 ч. 45 м.), [доку]ментальный фильм «Зарубежные [...] СССР» (в 19 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства —10-17, пропаганды и перево[дов ...] культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем — 11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00501. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательства и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10[...]